

**BELEIDS- EN BEGROTINGSTOELICHTING
NAAR AANLEIDING VAN DE
BEGROTINGSUITVOERING 2021**

Energie en Klimaat

Ingediend door

Zuhal Demir

Vlaams minister van Justitie en Handhaving,
Omgeving, Energie en Toerisme

I. INHOUDSTAFEL

I. INHOUDSTAFEL	2
II. INLEIDING DOOR DE MINISTER	4
III. SAMENVATTING	5
IV. TRANSVERSALE, HORIZONTALE EN OVERKOEPELENDE STRATEGISCHE DOELSTELLINGEN	7
1 Transversale en horizontale doelstellingen	7
A) Vlaams Energie- en Klimaatplan 2021-2030 (VEKP)	7
B) Luchtbeleidsplan 2030	7
2 Overkoepelende strategische doelstellingen	7
V. BELEIDSVELD Energie	7
1 ISE Energie	7
1.1 Strategische doelstellingen op het niveau van het inhoudelijk structuurelement energie	7
1.2 Operationele doelstellingen	8
SD 1: Evolutie naar een energiezuinig en klimaatneutraal gebouwenpark versnellen	8
SD2: Transitie naar CO2-arme industrie en ondernemingen ondersteunen	12
SD 3: Versnelde uitbouw van milieuvriendelijke energieproductie	12
SD 5: Slimme netwerkinfrastructuur, efficiënt netbeheer en flexibel gebruik en productie	15
SD 6: Een effectief governancekader voor de energietransitie uitbouwen	17
SD 7: Een sociaal rechtvaardige energietransitie vorm geven	19
SD 8: Een faciliterend kader voor de energietransitie voorzien	20
1.3 Budgettair kader voor het begrotingsjaar	21
VI. BELEIDSVELD Klimaat	33
1 ISE Klimaat	33
1.1 Strategische doelstellingen op het niveau van het inhoudelijk structuurelement Klimaat	33
1.2 Operationele doelstellingen	34
SD 1. Vlaanderen op weg naar klimaatneutraliteit	34
SD 2. Een ambitieus en realistisch klimaatbeleid voor de periode 2021-2030	35
SD 3. Een ambitieus en afgestemd energie- en klimaatbeleid	37
1.3 Budgettair kader voor het begrotingsjaar	37
VII. APPARAATSKREDIETEN	50
PROGRAMMA QA - QE0 – VLAAMS ENERGIE- EN KLIMAATAGENTSCHAP	50
VIII. LIJST MET AFKORTINGEN	53
BIJLAGE I: 'OVERZICHT BELEIDS- EN REGELGEVINGSINITIATIEVEN'	56
1 ISE Energie	56

2	ISE Klimaat.....	60
	Bijlage II: 'Overzicht resoluties en moties Vlaams Parlement'.....	60
	Bijlage III: 'Overzicht van de aanbevelingen van het Rekenhof'.....	61
	Bijlage IV: 'Overzicht van de Arresten van het Grondwettelijk Hof en van het Hof van Justitie'	70

II. INLEIDING DOOR DE MINISTER

Deze BBT Energie en Klimaat geeft een toelichting bij de begrotingsuitvoering voor het begrotingsjaar 2021, en dit voor de beleidsvelden Energie en Klimaat.

Hoewel we in 2021 met heel wat uitdagingen van zeer uiteenlopende aard geconfronteerd zijn, kunnen we toch tevreden terugblikken op een jaar met heel wat nieuwe initiatieven die werden opgestart in uitvoering van het Vlaams Regeerakkoord 2019 - 2024 en het Vlaams Energie- en Klimaatplan 2021-2030 (VEKP). Deze initiatieven hebben een bijdrage geleverd aan de economische heropleving én hebben gezorgd voor een versnelling van de verduurzaming van onze economie en samenleving, in lijn met onze lange termijn energie- en klimaatambities.

Tal van nieuwe initiatieven die de renovatieactiviteit verhogen, zijn in 2021 opgestart. Ik denk meerbepaald aan de EPC-labelpremie, het renteloos renovatiekrediet, de verhoogde energiepremies voor onder meer hoogrendementsglas en buitenmuurisolatie, voor dak- en buitenmuurisolatie in combinatie met asbestverwijdering en voor gezinnen op exclusief nachttarief. Daarnaast heb ik samen met de Minister van Wonen belangrijke stappen gezet om de MijnVerbouwpremie vorm te geven. De eengemaakte energie- en woonpremie zal een belangrijke vereenvoudiging voor de burger betekenen. Wat niet-residentiële gebouwen betreft, geven we een boost aan de renovatiemarkt door de goedkeuring van een renovatieverplichting voor niet-residentiële gebouwen, die in de loop van 2021 is goedgekeurd en is ingegaan op 1 januari 2022.

Verder heb ik in de loop van 2021 verschillende projectoproepen voor groene warmte, kleine en middelgrote windturbines en middelgrote PV installaties gelanceerd die zullen zorgen voor een verhoging van de hernieuwbare energieproductie op een kostenefficiënte manier. Er is een basis gelegd voor een flexibeler energiesysteem die de consument een actievere rol geeft, door de ontwikkeling van een decretaal kader voor flexibiliteit op het distributienet.

Twee gebeurtenissen in het bijzonder hebben 2021 gemarkeerd. Begin 2021 werden we geconfronteerd met een arrest van het Grondwettelijk Hof, dat het behoud van de terugdraaiende teller voor alle afnemers met een digitale meter vernietigde. Op mijn initiatief werd snel een retroactieve investeringspremie uitgewerkt voor zonnepanelen, andere decentrale productie-installaties en warmtepompen, waar eind 2021 reeds heel wat gedupeerden beroep op hebben gedaan. Verder zijn de energieprijzen op de groothandelsmarkten vanaf april 2021 sterk beginnen toenemen, wat heel wat gezinnen en bedrijven heeft geraakt. Ik heb prioritair ingezet op het ontlasten van de elektriciteitsfactuur, om zo de energiefactuur voor alle burgers en kmo's vanaf begin 2022 te verlagen en de energietransitie te ondersteunen.

Ik ben tot slot verheugd dat we op 5 november 2021 met de Vlaamse Regering een pakket met 42 bijkomende klimaatmaatregelen hebben goedgekeurd, dat zorgt voor een onderbouwde, realistische ambitieverhoging en versnelling van het Vlaamse klimaat- en energiebeleid de komende jaren. Ik wil in 2022 volop mijn schouders zetten onder de realisatie van dit pakket van bijkomende maatregelen, en reken op de inzet, creativiteit en dynamiek van eenieder om hieraan mee te helpen.

III. SAMENVATTING

Deze BBT heeft betrekking op de uitgevoerde activiteiten en begrotingsrealisaties van het beleidsdomein Omgeving binnen de bevoegdheden van de beleidsvelden Energie en Klimaat in 2021.

De toelichting wordt verstrekt in dezelfde vorm als de BBT bij de begrotingsopmaak 2021.

Enkele van de meest in het oog springende budgettaire bewegingen betroffen in VAK (uitvoering beleidskrediet):

Energie & Klimaat:

- 180 miljoen euro netbeheerdervergoedingen als financiering van de MijnVerbouwpremie (relance).
- 91,5 miljoen euro netbeheerdervergoedingen voor de afbouw van het certificatenoverschot.
- 13,4 miljoen euro netbeheerdervergoedingen voor overige ecologische openbaardienstverplichtingen (waarvan 1,3 miljoen euro relance).
- 130,6 miljoen euro retroactieve investeringspremies voor zonnepanelen, andere decentrale productie-installaties en warmtepompen.
- 90 miljoen euro compensaties eerdere ICL-uitgaven door Fonds voor Innoveren en Ondernemen.
- 26,5 miljoen euro energieleningen (waarvan 3,75 miljoen euro relance).
- 14,8 miljoen euro calls groene stroom.
- 11,5 miljoen euro calls groene warmte (relance).
- 10,9 miljoen euro batterijpremies.
- 6,6 miljoen euro werkingsmiddelen VREG (dotatie).
- 1,2 miljoen euro werkingsmiddelen VEB vanuit beleidsveld energie (waarvan 1,1 miljoen euro toelage relance)(excl. 7,5 miljoen euro toelage vanuit beleidsveld klimaat, zie lager).
- 6,1 miljoen euro sloop- en heropbouwpremies (relance).
- 5 miljoen euro energieconsulentenprojecten met renovatiecoaches en thermografieprojecten.
- 3,7 miljoen euro aankopen hernieuwbare energiestatistieken in het buitenland.
- 2 miljoen euro pilootproject ondersteuning sociale doelgroep voor onderhoud en verduurzaming verwarming.
- 6,2 miljoen euro Vlaamse bijdragen internationale klimaatfinanciering
- 43,7 miljoen euro verdeling middelen Vlaams Klimaatfonds voor Vlaams klimaatbeleid uitgevoerd door de entiteiten van de Vlaamse overheid (waarvan als interne stroom naar beleidsveld Energie: 11,4 miljoen euro VEKA en 7,5 miljoen euro VEB).

Er werden 209,8 miljoen euro VAK relance-uitgaven met relance-middelen (Vlaamse Veerkracht) komende van de centrale relanceprovisie uitgevoerd.

Hieronder wordt de totaliteit van de beleidskredieten 2021 (incl. ramingen wat betreft het Energiefonds en Vlaams Klimaatfonds) en de uitvoering ervan weergegeven die in voorliggende BBT aan bod komen. Zowel het beleidsveld Energie als het beleidsveld Klimaat omvat telkens één inhoudelijk structurelement en één begrotingsprogramma.

Aanvullend dient vermeld te worden dat de kolom 2e BA-JR ook de overgedragen saldi binnen de begrotingsfondsen Energiefonds en Vlaams Klimaatfonds bevat, en dat de entiteiten slechts binnen het afgesproken ESR-kader uitgaven mogen doen op deze begrotingsfondsen. Deze kolom is dus niet geschikt als referentiepunt voor evaluaties over de benutting van de toegekende kredieten.

De apparaatskredieten binnen het programma QA die in 2021 werden ingezet, worden afzonderlijk besproken onder 'deel VII Apparaatskredieten'.

TOTAAL – ENERGIE EN KLIMAAT, excl. apparaatsuitgaven

(duizend euro)					
2021	AO	TO	LO	VAK	VEK
2e BA	22.388	323.350	0	605.483	618.191
2e BA-JR	22.388	323.350	0	1.034.629	946.324
BU	22.157	347.576	0	682.456	447.425

PROGRAMMA QE – ENERGIE

(duizend euro)					
2021	AO	TO	LO	VAK	VEK
2e BA	22.388	136.207	0	434.048	435.309
2e BA-JR	22.388	136.207	0	773.361	667.079
BU	22.157	152.810	0	525.347	307.004

PROGRAMMA QH – KLIMAAT

(duizend euro)					
2021	AO	TO	LO	VAK	VEK
2e BA	0	187.143	0	171.435	182.882
2e BA-JR	0	187.143	0	261.268	279.245
BU	0	203.941	0	157.109	140.421

IV. TRANSVERSALE, HORIZONTALE EN OVERKOEPELENDE STRATEGISCHE DOELSTELLINGEN

1 Transversale en horizontale doelstellingen

A) Vlaams Energie- en Klimaatplan 2021-2030 (VEKP)

Vanuit de beleidsvelden klimaat en energie heb ik in 2021 prioritair ingezet op de onder ISE Energie en ISE Klimaat beschreven acties en initiatieven als bijdrage aan de globale doelstellingen m.b.t. broeikasgasemissiereductie, energiebesparing en hernieuwbare energieproductie. Prioritaire acties in dit verband die in 2021 werden opgenomen en uitgevoerd, waren:

- Het vorm geven van een geïntegreerde woon- en energiepemie: nl. de MijnVerbouwpemie (zie ISE Energie - OD 1.1)
- De renovatieverplichting en verplicht EPC-NR voor niet-residentiële gebouwen (zie ISE Energie – OD 1.2)
- Calls groene stroom en groene warmte (zie ISE Energie – OD 3.1 en 3.4)
- Uitwerken van een Afsprakenkader inzake het VEKP (zie ISE Energie – OD 6.3)

Een uitgebreide rapportering omtrent de voortgang van alle VEKP-maatregelen zal worden opgenomen in het VEKP-voortgangsrapport dat in de tweede helft van 2022 wordt geagendeerd op de Vlaamse Regering. Voor elke actie zal in het VORA worden aangegeven welk budget hiervoor in 2021 werd voorzien. Het VEKA zal de opmaak van dit rapport coördineren.

B) Luchtbeleidsplan 2030

Vanuit het beleidsveld energie heb ik bijgedragen aan het realiseren van het Luchtbeleidsplan 2030 wat betreft de acties binnen de huishoudelijke en tertiaire sector. De geboekte voortgang staat beschreven onder OD 1.1, OD 1.2 en OD 1.3 van het ISE Energie.

2 Overkoepelende strategische doelstellingen

Niet van toepassing.

V. BELEIDSVELD Energie

1 ISE Energie

1.1 Strategische doelstellingen op het niveau van het inhoudelijk structurelement energie

Onder dit ISE vallen budgetten en activiteiten die verband houden met het beleidsveld Energie. Volgende acht strategische doelstellingen zijn gekoppeld aan het ISE energie.

- SD1: Evolutie naar een energiezuinig en klimaatneutraal gebouwenpark versnellen
- SD2: Transitie naar CO₂-arme industrie en ondernemingen ondersteunen
- SD3: Versnelde uitbouw van milieuvriendelijke energieproductie
- SD4: De transitie naar zero-emissievoertuigen versnellen
- SD5: Slimme netwerkinfrastructuur, efficiënt netbeheer en flexibel gebruik en productie.
- SD6: Een effectief governancekader voor de energietransitie uitbouwen
- SD7: Een sociaal rechtvaardige transitie vorm geven
- SD8: Een faciliterend kader voor de energietransitie voorzien.

Voor de toelichting bij de uitvoering van SD4 wordt integraal verwezen naar de BBT Mobiliteit, aangezien deze bevoegdheid, cfr. de beslissing van de Vlaamse Regering van 3 april 2020, bij de minister van Mobiliteit ligt.¹

1.2 Operationele doelstellingen

In wat volgt worden alle operationele doelstellingen besproken, gebundeld per strategische doelstelling.

SD 1: Evolutie naar een energiezuinig en klimaatneutraal gebouwenpark versnellen

OD 1.1: Het Renovatiepact voor de grondige renovatie van woningen versterken

De volgende initiatieven op het vlak van stimulering, financiering en ontzorging werden in 2021 gerealiseerd of verder uitgewerkt:

- ***Mijn VerbouwPremie***

Met het oog op de lancering van de eengemaakte woningrenovatiepremie, de Mijn Verbouwpremie, in juli 2022 werd samen met de minister van Wonen, het Agentschap Wonen-Vlaanderen en Fluvius het in 2020 opgestarte ontwikkelingstraject verder gezet. De Vlaamse Codex Wonen en het Energiedecreet werden aangepast zodat een digitaal premie-aanvraagloket kan worden opgericht. Om de transparantie en de administratieve eenvoud van de premiereregelingen te vergroten, worden samen met de invoering van het uniek loket, de subsidievoorwaarden en aanvraag- en behandelingsprocedure van de energiepremies en renovatiepremie op elkaar afgestemd. Hierbij wordt de mate van ondersteuning bepaald in functie van het type gebouw, de hoofdverblijfplaats en het statuut en inkomen van de rechthebbende. In 2021 werd hiervoor enerzijds het regelgevend traject voor de wijziging van het Energiebesluit en het Besluit Vlaamse Codex Wonen opgestart en anderzijds de analyse en ontwikkeling van het unieke premieloket. Stakeholders, zoals de Energiehuizen, IGS'en, woon- en energieloketten worden intensief betrokken.

- ***Sloop- en heropbouwpremie***

De sloop- en heropbouwpremie (relanceproject VV012) werd eind december 2020 verlengd voor stedenbouwkundige aanvragen tot en met eind 2022, en verhoogd van 7.500 tot 10.000 euro.

---

¹ VR 2020 0304 DOC.0294/1.

- ***Renteloze energielening+, renteloos renovatiekrediet bij overdracht en 0%-energielening prioritaire doelgroep***

Sinds 2021 kunnen nieuwe eigenaars beroep doen op een renteloos renovatiekrediet waarmee ze hun niet-energiezuinige woning (energielabel F of E) of appartement (energielabel F, E, of D) kunnen renoveren tot minstens energielabel C voor een woning of B voor een appartement. Hoe hoger het ambitieniveau van de renovatie, hoe hoger het maximaal te ontfangen bedrag, dat varieert van 30.000 euro tot 60.000 euro. De renovatie moet gebeuren binnen de 5 jaar na verwerving van de woning.

Nieuwe eigenaars die hun woning hebben verworven ingevolge erfenis of schenking, kunnen beroep doen op de renteloze energielening+ die kan worden aangevraagd bij de energiehuizen. In 2021 werden 1.326 renteloze renovatiekredieten aangevraagd. Door een vertraging bij de FOD Economie in de goedkeuring van het modelcontract voor de Energielening+ konden in 2021 geen energieleningen+ worden verstrekt.

De bestaande 0%-energielening voor de prioritaire doelgroep werd in 2021 aan een evaluatie onderworpen. Daarnaast werd in 2021 beslist om de doelgroep van de lening uit te breiden tot eindafnemers met uitsluitend nachttarief, in navolging van de beslissing van de VREG om in het kader van de nieuwe tariefmethodologie de vrijstelling met betrekking tot openbaardienstverplichtingen - die voor de eindafnemers met uitsluitend nachttarief was voorzien in de huidige tariefmethodologie - af te bouwen. Met het openstellen van de 0%-energielening wordt aan die doelgroep de mogelijkheid geboden om middels een voordelige financiering te investeren in een alternatief voor elektrische verwarming, of andere energiebesparende investeringen die tot een reductie van hun elektriciteitsfactuur kunnen leiden. In 2021 werden in totaal 1.422 energieleningen verstrekt.

- ***Noodkoopfonds***

Via het Besluit van de Vlaamse regering van 17 mei 2019 werd het Noodkoopfonds opgericht. Op basis van een periodieke call kunnen OCMW's een kredietlijn benutten waarmee ze aan noodkopers renteloze leningen voor energetische renovatie kunnen toekennen. Na een eerste projectoproep in het voorjaar werd in een evaluatie voorzien in 2021, waaruit een aantal optimalisatievoorstellen voortkwamen die in 2021 in de regelgeving vertaald werden (relanceproject VV174). Zo werd de selectie en instroom van noodkopers vergemakkelijkt, werd het maximumbedrag van de lening verhoogd en werd de toekenning, opvolging en terugbetaling van de noodkooplening vereenvoudigd.

De tweede projectoproep voor noodkoopleningen op basis van de geoptimaliseerde regelgeving werd in 2021 afgerond, maar was minder succesvol dan verwacht. Er werd een bevraging bij de OCMW's, energiehuizen, IGS'en... in 2021 opgestart om te evalueren of een nieuwe aanpassing aan de regelgeving of de randvoorwaarden vereist is, zodat meer OCMW's instappen. Het instrument wordt verder geëvalueerd en bijgestuurd in de loop van 2022. In 2022 zal het VEKA een nieuwe oproep lanceren.

- ***EPC-labelpremie en aanpassingen aan bestaande energieprijzen***

In kader van de relance en het verhogen van de renovatiegraad voor woningen die energetisch het slechtst presteren, werd vanaf 1 januari 2021 een nieuwe REG-premie ingevoerd voor investeerders die hun woning of appartement grondig energetisch renoveren. Wie binnen een periode van 5 jaar een woning van EPC-label E/F naar EPC-label C/B/A (of in het geval van een appartement: van label D/E/F naar label B/A) brengt, kan aanspraak maken op een EPC-labelpremie die kan oplopen tot 5.000 euro voor een woning van label A en 3.750 euro voor een appartement van label A.

Naast deze nieuwe EPC-labelpremie, werden vanaf 2021 ook enkele aanpassingen m.b.t. de huidige energiepremies van kracht. De premies voor buitenmuurisolatie en hoogrendementsglas werden verdubbeld. De premies voor dak- of zoldervloerisolatie en buitenmuurisolatie werden verhoogd wanneer gelijktijdig met de plaatsing van de isolatie, het asbesthoudend onderdak, de asbesthoudende dakbedekking of gevelbekleding wordt verwijderd. Voor huishoudelijke eindafnemers op het distributienet met exclusief nachttarief, werden de isolatiepremies verhoogd met 50% en werden de warmtepomp- en warmtepompboilerpremie verhoogd met 20%.

Voor financiering van de EPC-labelpremie en het deel van isolatiepremies na asbestverwijdering, zijn middelen voorzien uit de relanceprovisie (relanceprojecten VV001, VV002, VV003 en VV008). In totaal werden 289 EPC-labelpremies uitbetaald in 2021 en 1.089 isolatiepremies in combinatie met asbestverwijdering.

- ***Energieconsulentenprojecten met renovatiecoaches en thermografieprojecten***

In 2021 werden drie calls energieconsulenten georganiseerd. In totaal werden achttien projecten met renovatiecoaches bij Energiehuizen, drie thermografieprojecten en één project voor begeleiding bij de overstap naar een voordeligere leverancier geselecteerd, dewelke in 2022 zullen opstarten. Hiervoor werd in 2021 5 miljoen euro vastgelegd.

- ***Renovatieverplichting woongebouwen***

Naar analogie met de renovatieverplichting voor niet-residentiële gebouwen (vanaf 1 januari 2022) werd in de Visienota Bijkomende Maatregelen van 5 november 2021 opgenomen dat nieuwe eigenaars van een woongebouw met EPC-label E of hoger vanaf 1 januari 2023 eveneens zullen worden verplicht om hun woning binnen vijf jaar na notariële overdracht in volle eigendom te renoveren tot minimaal label D.

OD 1.2: Langetermijnstrategie voor niet-woongebouwen vastleggen

- ***Renovatieverplichting niet-residentiële gebouwen***

In 2021 werd het regelgevend kader voor de renovatieverplichting voor niet-residentiële gebouwen ingevoerd. Vanaf 1 januari 2022 moeten alle niet-residentiele gebouwen binnen de vijf jaar volgend op het verlijden van de authentieke akte aan vier energetische renovatiemaatregelen voldoen (dakisolatie, beglazing, warmte-opwekkers en koelinstallaties). Voor kleine niet-residentiële eenheden die in totaliteit worden overgedragen en waarbij de authentieke akte wordt verleden vanaf 1 januari 2022, komt daar het halen van een energieprestatielabel C bovenop. Grote niet-residentiële eenheden waarbij de authentieke akte wordt verleden vanaf 1 januari 2023 en die in totaliteit worden overgedragen, zullen bijkomend aan een eis betreffende het minimaal aandeel hernieuwbare energie van 5% moeten voldoen.

- ***Verplicht EPC-NR***

In 2021 werd in het Energiebesluit de verplichting ingeschreven dat elk niet-residentieel gebouw bij verkoop/verhuur vanaf 1 januari 2023 moet beschikken over een EPC-NR. Vanaf 1 januari 2024 zullen alle publieke gebouwen over een EPC NR met energielabel moeten beschikken, dus ook zonder overdracht of zonder dat het pand wordt verhuurd. Vanaf 1 januari 2025 zal het voor ieder niet-residentieel gebouw groter dan 1000 m² dat geen publiek gebouw is, eveneens verplicht zijn om over een EPC NR met energielabel te beschikken. Vanaf 1 januari 2026 zal voor ieder groot niet-residentieel gebouw een EPC NR met energielabel moeten zijn opgemaakt.

OD 1.3: Acties voor de shift naar duurzame gebouwverwarming uitwerken

In 2021 werden verschillende maatregelen beslist die moeten zorgen voor de versnelde uitfasering van fossiele brandstoffen voor gebouwverwarming en de shift naar warmtepompen.

Via het decreet van 22 oktober 2021 werd een verbod ingevoerd op de plaatsing van stookolieketels bij nieuwbouw en ingrijpende energetische renovaties vanaf 1 januari 2022 en de vervanging van bestaande stookolieketels in gebouwen die kunnen aangesloten worden op het aardgasnet.

Via het ontwerpdecreet dat op 29 oktober 2021 een eerste maal principiële werd goedgekeurd, wordt beoogd om de energietransitie van het gebouwenpark naar meer emissie- en milieuvriendelijke verwarmingstechnieken te versnellen. Concreet wordt voorgesteld om in nieuwbouw de beperking van de aansluitingskost voor aardgas tot 250 euro af te schaffen en een verbod in te voeren op de aanleg van propaan- en butaangasnetten op plaatsen waar er geen aardgasnet mag liggen.

In de Visienota Bijkomende Maatregelen Klimaat van 5 november 2021 werd daarnaast nog de uitfasering van fossiele brandstoffen in nieuwbouw aangekondigd. Op basis van daarop volgend parlementair debat, worden de maatregelen in de Visienota in 2022 verder aangescherpt. Voor omgevingsaanvragen voor nieuwbouw vanaf 1 januari 2023 zal lagetemperatuursverwarming moeten voorzien worden, als tussenstap voor een volledig verbod op de installatie van fossiele verwarmingsketels in nieuwbouw voor nieuwe vergunningsaanvragen vanaf 1 januari 2025.

OD 1.4: Voorbeeldrol overheden inzake energiebesparing

- 2,5%/3% primaire energiebesparingsdoelstelling Vlaamse Overheid

Op 16 juli 2021 werd een bijsturing van het Intern Klimaatplan Vlaamse Overheid goedgekeurd². Met deze bijsturing werd de jaarlijkse primaire energiebesparingsdoelstelling voor de gebouwen en technische infrastructuur van de Vlaamse overheid verhoogd van 2,09% naar 2,5%. De Vlaamse Overheid neemt haar verantwoordelijkheid op om de eigen klimaatimpact zoveel mogelijk te reduceren. Via de Visienota Bijkomende Maatregelen Klimaat van 5 november 2021, werden de ambities nog verder opgetrokken tot 3% jaarlijkse primaire energiebesparing vanaf 2023 en 55% reductie van de eigen CO₂-emissies in 2030 ten opzichte van 2015.

- 2,09%/3% primaire energiebesparingsdoelstelling lokale besturen

Op initiatief van de minister van Binnenlands Bestuur werd een lokaal energie- en klimaatpact (LEKP) ondertekend met 293 van de 300 Vlaamse steden en gemeenten. Via dit pact engageerden deze lokale besturen er zich onder andere toe om een gemiddelde jaarlijkse primaire energiebesparing van minstens 2,09% in hun gebouwen en technische infrastructuur te realiseren en om de CO₂-uitstoot van hun gebouwen en technische infrastructuur met 40% te reduceren in 2030 ten opzichte van 2015. Ook aan de andere lokale overheden (zoals provincies, intercommunales en autonome gemeentebedrijven) werd gevraagd deze doelstellingen te realiseren. VEKA zorgt in samenwerking met Fluvius, het Netwerk Klimaat (zie OD 6.1) en het Agentschap Binnenlands Bestuur voor de monitoring van deze doelstellingen.

---

² VR 2021 1607 DOC.0939/1bis.

Via de Visienota Bijkomende Maatregelen Klimaat van 5 november 2021 werd de doelstelling m.b.t. CO₂-reductie verhoogd van -40% naar -55% CO₂-emissies tegen 2030 t.o.v. 2015, zowel voor eigen gebouwen en technische infrastructuur als voor eigen mobiliteit. De primaire energiebesparingsdoelstelling wordt aangescherpt naar -3% per jaar vanaf 2023.³

- **Relancemiddelen VEB**

Om de maatschappij een duwtje in de rug te geven na de coronacrisis, lanceerde de Vlaamse overheid in de zomer van 2021 verschillende steunprogramma's via Europese middelen. Daarbij keurden ze ook het Relanceplan van het VEB goed (relanceproject VV011). Vanaf de goedkeuring in juli 2021 tot eind 2022 worden steunpercentages gegeven voor verschillende energiebesparende en -opwekkende diensten binnen de centrale Vlaamse overheid, zorg en welzijn, onderwijs en jeugd en cultuur. Hierbij gaat het in de eerste plaats om gebouwschilmaatregelen (isolatie en renovatie), technische installaties (verwarmen en koelen) en groene warmte, en vervolgens om energiescans, energieaudits en energieprestatiecontracten.

In 2021 waren er 150 aanvragen van de doelgroep voor maatregelen met relancesteun.

SD2: Transitie naar CO₂-arme industrie en ondernemingen ondersteunen

De huidige energiebeleidsovereenkomsten (EBO) voor energie-intensieve industriële ondernemingen met een jaarlijks primair energiegebruik groter dan 0,1 PJ lopen af eind 2022. Het aflopen van de huidige energiebeleidsovereenkomsten biedt de mogelijkheid om het instrument te verbeteren op basis van de ervaringen uit de vorige rondes, en te verbreden naar andere doelgroepen en thema's. In de loop van 2021 werd hiervoor overleg opgestart met de vertegenwoordigers van de doelgroep, met het oog op het afsluiten van nieuwe overeenkomsten in de loop van 2022. Daarnaast werd de drempel voor ingedeelde inrichtingen van ondernemingen om in het bezit te zijn van een conform verklaard energieplan verlaagd van 0,5 naar 0,1 PJ.

Voor de niet energie-intensieve ondernemingen (met een finaal energiegebruik tussen 0,03 en 0,1 PJ), incl. de niet energie-intensieve grote ondernemingen met een finaal energiegebruik kleiner dan 0,03 PJ werd in 2021 gewerkt aan de voorbereiding van een nieuwe versterkte wetgeving en flankerend beleid (o.a. hervorming premie na audit en sectorfederatieovereenkomsten). Op 4 juni 2021 werd een conceptnota als mededeling aan de Vlaamse Regering voorgelegd met een voorstel voor een versterkt wetgevend kader en flankerend beleid.⁴ Op basis van de conceptnota werd het overleg met de stakeholders en relevante Vlaamse administraties verder gezet met als doel input te verzamelen voor het verder concreet uit te werken regelgevend kader.

SD 3: Versnelde uitbouw van milieuvriendelijke energieproductie

OD 3.1: Inschakeling productie hernieuwbare energie in marktwerking via optimalisering certificatiesysteem en tendering

- **Retroactieve investeringspremie**

Ten gevolge van het arrest van het Grondwettelijk Hof van 14 januari 2021 werd het principe van de terugdraaiende teller voor zonnepaneleneigenaars die over een digitale

---

³ Zie actie 39, Visienota Bijkomende Maatregelen VR 2021 0511 DOC.1237/1.

⁴ VR 2021 0406 MED.0192/2BIS.

meter beschikken vernietigd. Het verdwijnen van de terugdraaiende teller betekent voor veel gezinnen een financieel verlies. Op mijn initiatief werd voor wie gevat wordt door dit arrest een retroactieve investeringspremie uitgewerkt voor zonnepanelen, voor andere decentrale productie-installaties dan fotovoltaïsche zonnepanelen en warmtepompen. Daarnaast werden ook flankerende maatregelen goedgekeurd zoals een hogere batterijpremie (zie OD 5.6), een nieuwe REG-premie voor de slimme sturing van elektrische warmtepompen, elektrische boilers en accumulatieverwarming (zie OD 5.5), en het verlengen van de warmtepompboilerpremie tot eind 2024. Daarnaast werd eveneens een premiereregeling voorbereid voor netgebruikers met een digitale meter die ten gevolge van het arrest een financiële impact ondervinden door het meermaals aanrekenen van de distributienettarieven.

De retroactieve investeringspremie voor zonnepanelen kon aangevraagd worden vanaf 20 juli 2021. Tegen eind 2021 waren 85.600 premies bij Fluvius aangevraagd, voor een totaal budget van 139,16 miljoen euro. In 2021 zijn daarvan 81.209 dossiers door het VEKA behandeld voor een totaal budget van 131,98 miljoen euro.

De retroactieve investeringspremie voor andere decentrale productie-installaties dan fotovoltaïsche zonnepanelen en voor warmtepompen kon worden aangevraagd vanaf 1 oktober 2021.

Eind 2021 waren 21 premies bij Fluvius aangevraagd voor decentrale productie-installaties zoals kleine windturbines en micro-WKK's, voor een totaal budget van 52.864,95 euro. 20 dossiers zijn daarvan door het VEKA in 2021 behandeld voor een totaal budget van 52.442,95 euro.

Voor warmtepompen waren eind 2021 7.331 premies bij Fluvius aangevraagd, voor een totaal budget van 8,52 miljoen euro. In 2021 zijn daarvan door het VEKA 6.751 dossiers behandeld, voor een totaal budget van 7,85 miljoen euro.

- **PV-premie**

Nieuwe PV-installaties kleiner dan 10 kVa die werden geïnstalleerd vanaf 1 januari 2021, kunnen beroep doen op een nieuwe investeringspremie. De premiekosten van de netbeheerders worden gecompenseerd via het Energiefonds. In totaal werden 9.097 premies uitbetaald, voor een totaalbedrag van 11,65 miljoen euro in 2021.

- **Call groene stroom**

Via de call groene stroom worden kleine en middelgrote zonne- en windenergie projecten met de laagste verhouding tussen investeringssteun en verwachte energieopbrengst gesteund. In 2021 werden in totaal 3 calls groene stroom georganiseerd, waarbij een totaal budget van 13.749 keuro werd toegekend. De toegekende steun zal – over de volledige levensduur van de investering - zorgen voor ongeveer 1.715 GWh aan groene stroom. Rekening houdende met lopende calls werden er in 2021 voor 14.817 keuro vastleggingen genomen.

OD 3.2: Zonneplan 2025 opstellen en implementeren

Het Zonneplan 2025 werd 27 november 2020 goedgekeurd, met verschillende acties om de doelstellingen zoals opgenomen in het VEKP te realiseren. In 2021 werd uitvoering gegeven aan volgende acties:

- Aanpassing van het regelgevend kader en uitwerking van de uitbreiding van de call voor investeringssteun wind naar middelgrote PV.

- Uitwerking van het regelgevend kader voor energiedelen en energiegemeenschappen (zie infra OD 5.2).

OD 3.3: Windplan 2025 opstellen en implementeren

Het Windplan 2025 is een rollend actieplan met maatregelen voor het realiseren van een geïnstalleerd vermogen van 2,5 GW wind op land in Vlaanderen tegen 2030. In 2021 stelde ik een kernteam samen dat de acties van dit Windplan coördineert, evenals een Interdepartementale Windwerkgroep die de acties mee opvolgen. Met het oog op repowering van windturbines heb ik een eerste analyse gemaakt van de voor- en nadelen van een verlenging van de bestaande vergunning of repowering met een nieuwe vergunning vanuit omgevingsaspecten (inclusief veiligheid), op basis van praktijkervaring met repoweringsprojecten en omzettingen. Elders genoemde OD's zullen de uitbouw van windenergie op land ondersteunen, waaronder OD 3.1. (call groene stroom) en maatregelen onder SD5 (slimme netwerkinfrastructuur, efficiënt netbeheer en flexibel gebruik en productie).

In 2021 werden eveneens potentiële gronden voor windturbines geïnventariseerd. In samenwerking met experts van het Vlaams Kernteam Windenergie (met o.a. departement Omgeving en VEKA) werd door het VEB een eerste inschatting gedaan welke gronden mogelijks in aanmerking komen voor de ontwikkeling van windenergie, op basis van het huidige beleidskader. Ook VITO hielp bij deze oefening met ontwikkeling van een Dynamische Energieatlas. Het eindrapport van de inventaris werd neergelegd bij het Vlaams Kernteam Windenergie.

Ik werkte bovendien in 2021 aan een beleidskader dat voldoende ruimte voorziet voor de uitbouw van windenergie in Vlaanderen, als onderdeel van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV). Verder wordt ingezet op communicatie van bestaande initiatieven en de voorbeeldrol van de overheid.

Met het oog op het vertalen van het aanwezige draagvlak voor windenergie in een blijvend lokaal draagvlak voor concrete, nieuwe projecten, werd geïnventariseerd welke initiatieven (vb. belevingslocaties voor scholen en bewoners) er reeds bestaan, met de bedoeling om in 2022 de meest succesvolle initiatieven verder uit te bouwen.

OD 3.4: Warmteplan 2025 opstellen en implementeren

Op 10 december 2021 werd het Warmteplan 2025 goedgekeurd. Dit plan bevat 26 maatregelen om de omslag te maken naar duurzaam verwarmen en het vergroenen van energiedragers.

Bij beslissing van de Vlaamse Regering van 2 juli 2021 werd de call-regeling voor de ondersteuning van groene warmte, restwarmte en biomethaan aangepast (relanceproject VV126). De steun aan energie-efficiënte stadsverwarming en -koeling wordt uitgebreid met de mogelijkheid om de stadsverwarming te voeden met minstens 75% warmte uit kwalitatieve warmtekrachtkoppeling die onderworpen is aan ETS en waaraan geen warmte-krachtcertificaten worden toegekend, of zullen worden toegekend. Warmtenetten zullen onderling concurreren voor steun samen met de groene-warmte-en restwarmteprojecten.

In 2021 werden 2 nieuwe calls groene warmte georganiseerd. In totaal werden 33 projecten geselecteerd voor een totaal budget van bijna 18 miljoen euro.

SD 5: Slimme netwerkinfrastructuur, efficiënt netbeheer en flexibel gebruik en productie

OD 5.1: Vlaams beleidskader flexibiliteit op het distributienet uitwerken

Het decretaal kader ter omzetting van de vierde elektriciteitsrichtlijn werd in het voorjaar 2021 goedgekeurd (het 'EMD-decreet'). Hiermee krijgen de elektriciteitsdistributiebeheerder (Fluvius) en de beheerder van het plaatselijk vervoernet (Elia) nieuwe taken om een kader voor het beheer van lokale congestie en ondersteunende diensten op te zetten. Verder werden verschillende nieuwe marktrollen zoals de dienstverlener van flexibiliteit en deelnemer aan flexibiliteit gecreëerd met elk hun eigen rechten en plichten.

Verdere modaliteiten werden uitgewerkt via wijziging van het Energiebesluit.

OD 5.2: Uitwerken van een regelgevend en faciliterend kader voor lokale energiegemeenschappen

Met de omzetting van de Vierde Elektriciteitsrichtlijn en de herschikte Richtlijn Hernieuwbare Energie werd er een Vlaams decretaal kader voor actieve afnemers en energiegemeenschappen opgezet. Hiermee zullen eindafnemers worden aangemoedigd om zowel individueel als collectief een actievere rol op te nemen in de energiemarkt en zodoende maatschappelijke, economische, sociale of ecologische doeleinden dienen.

OD 5.3: We moderniseren en versterken onze elektriciteitsnetten

Teneinde Fluvius te stimuleren om bij de uitbouw en het beheer van de netten beter rekening te houden met langere termijn uitdagingen zoals meer decentrale hernieuwbare energie, elektrische voertuigen en warmtepompen, werd de verplichting tot opstellen van een jaarlijkse investeringsplan met een horizon van 3 jaar gewijzigd. Naast een overzicht van de concreet geplande investeringen voor een periode van drie jaar, zal Fluvius ook een overzicht moeten voorleggen van de geplande investeringen voor de langetermijnontwikkeling van het net voor een periode van tien jaar. Dit met een bijzondere nadruk op de belangrijkste infrastructuur die vereist is voor de aansluiting van nieuwe productiecapaciteit en nieuwe belasting, inclusief warmtepompen, normale oplaadpunten en snellaadinfrastructuur voor elektrische voertuigen.

OD 5.4: We zetten de uitrol van digitale meters verder en faciliteren het slimme gebruik van de data van de digitale meter

In navolging van het arrest van het Grondwettelijk Hof van 14 januari 2021, werd de uitrol van digitale meters bij bestaande prosumënten van voor 2021 tijdelijk on hold gezet tot 1 juli 2021. De versnelde uitrol van de digitale meter zal blijven doorgaan om de doelstellingen volgens de Europese Richtlijn te halen: 80% tegen 31 december 2024, 100% tegen 1 juli 2029. Voor deze uitrol is een maatschappelijke evenwichtsoefening nodig aangezien een deel van het maatschappelijk draagvlak voor de digitale meter omwille van het arrest lijkt te zijn ondergraven. De Vlaamse Regering besliste daarom tot de schrapping van de prioritaire uitrol van de 'sub'-doelstelling van 31 december 2022 voor prosumënten⁵. Dit geeft de netbeheerder de kans om de uitrol van digitale meters (steeds conform de doelstellingen uit de richtlijn) kostenefficiënter te

---

⁵ VR 2021 0907 DOC.0819/1bis. Nota aan de VR betreffende het invoeren van een retroactieve investeringspremie voor PV-eigenaars waarvoor de virtuele terugdraaiende teller wegvalt.

organiseren, met name: 'straat per straat, wijk per wijk en gemeente per gemeente, in plaats van her en der, zoals nu het geval is'. Het project maakt deel uit van het relanceplan Vlaamse Veerkracht (VV168)⁶.

Eind maart 2022 waren 1.525.431 digitale meters voor elektriciteit en aardgas geïnstalleerd. Dit komt overeen met 24% van de toegangspunten die beschikken over een kleinverbruiksmeterinrichting. 88% van de budgetmeters is omgebouwd naar een digitale meter. 29% van de elektriciteitsmeters bij prosumënten is een digitale meter.

Om het draagvlak voor de energietransitie in het algemeen, en de digitale meter in het bijzonder die hiervoor een belangrijke 'enabler' is, te versterken, werd een brede communicatiecampagne omtrent de digitale meter samen met Fluvius opgezet (zie OD 8.1).

Inzake het slim gebruik van de digitale meter, hadden 172.000 netgebruikers eind 2021 een mandaat toegekend om via het webportaal van Fluvius een gedetailleerd inzicht te krijgen in hun energieverbruik. Bij 37.000 digitale meters werd de lokale gebruikerspoort geactiveerd waarbij nog meer gedetailleerde verbruiksinzichten verworven kunnen worden. Met die toepassing kan de digitale meter immers worden gekoppeld aan een energiebeheersysteem en 'slim' worden gemaakt. De netgebruiker krijgt een veel beter inzicht in het verbruik of injectie, en apparaten kunnen op basis hiervan worden gestuurd. Dankzij dergelijke toepassingen kunnen netgebruikers het meeste uit hun meter halen en op het juiste moment verbruiken. Bijvoorbeeld wanneer ze zelf elektriciteit produceren, de prijzen laag zijn of ze hun afnamepiek onder controle willen houden.

OD 5.5: We stimuleren de zelfconsumptie van elektriciteit bij prosumënten

Bij prosumënten die reeds over een digitale meter beschikken, was er sinds de uitspraak van het Grondwettelijk Hof een sterk verhoogde interesse in het concept zelfverbruik merkbaar.

Na afloop van een externe studie over residentieel PV-zelfverbruik is een afzonderlijke webpagina op de website van het VEKA gezet om prosumënten wegwijs te maken in de grootteordes van zelfverbruik die kunnen worden bereikt met aanwezige huishoudtoestellen en andere verbruikers.⁷

Daarnaast werd een nieuwe REG-premie ingevoerd voor de slimme sturing van elektrische warmtepompen, elektrische boilers en accumulatieverwarming. De premie is sinds de zomer van 2021 aan te vragen bij Fluvius. Eind 2021 werden er 240 aanvragen geregistreerd.

OD 5.6: We voorzien een kader voor energieopslag voor installaties aangesloten op het distributienet

De bestaande premie voor thuisbatterijen werd door het wegvallen van de terugdraaiende teller begin 2021 opnieuw bijgestuurd na een evaluatie (relanceproject VV007). De bestaande premie van 250 euro per kWh werd verhoogd naar 300 euro per kWh voor de capaciteit tot 6 kWh en 250 euro per kWh voor de capaciteit van 6 kWh tot 9 kWh. De premie werd verlengd tot eind 2024. Zowel de steun per kWh, het maximale steunbedrag per aanvraag als het voorziene budget worden jaarlijks lineair afgebouwd.

⁶ <https://www.vlaanderen.be/vlaamse-regering/vlaamse-veerkracht/meer-inzicht-in-je-energieverbruik-dankzij-de-digitale-meter>

⁷ www.energiesparen.be/zelfverbruik

De aanvragen bereikten in de loop van december 2021 een piek. In 2021 werden er voor 10.942 keuro batterijpremies vereffend.

OD 5.7: We zetten in op een performant en efficiënter netbeheer

In het EMD-decreet werd de decretale rechtsgrond gecreëerd voor een kerntakenoefening bij de netbeheerders. Daarin werd bepaald dat na beslissing van de Vlaamse Regering de distributienetbeheerders, de beheerder van het plaatselijk vervoernet en hun werkmaatschappij andere netten dan elektriciteits- en aardgasdistributienetten kunnen bezitten, ontwikkelen, beheeren en exploiteren zoals bijvoorbeeld warmtenetten, rioleringsnetten of telecomnetwerken. Naast het beheer van netten, kunnen zij ook andere activiteiten verrichten dan databeheer, activiteiten die hen wettelijk zijn toegewezen en de Europeesrechtelijk bepaalde activiteiten, indien deze activiteiten nodig zijn voor de distributienetbeheerder om aan hun Europeesrechtelijk bepaalde verplichtingen te voldoen en na beslissing van de Vlaamse Regering (bijvoorbeeld energiefraude opsporen). Verder kunnen ook activiteiten, andere dan hiervoor opgesomd, door de werkmaatschappij worden uitgevoerd na beslissing van de Vlaamse Regering (bijvoorbeeld sociale leverancier, premies uitbetalen...).

Deze decretale rechtsgrond biedt de basis voor de kerntakenoefening die in de loop van 2022 wordt verder gezet.

SD 6: Een effectief governancekader voor de energietransitie uitbouwen

OD 6.1: Kennisuitwisseling en ondersteuning van lokale besturen

De Vlaamse Regering keurde in 2020 de toekenning goed van een subsidie van 4 miljoen euro (gespreid over 4 jaar) aan de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) voor de oprichting en het beheer van een expertisenetwerk lokaal energie- en klimaatbeleid, met roepnaam Netwerk Klimaat. Dit Netwerk Klimaat faciliteert de dialoog en de kennisuitwisseling tussen de lokale overheden en de Vlaamse overheid en biedt de lokale overheden professionele ondersteuning bij de verdere ontwikkeling en implementatie van lokaal energie- en klimaatbeleid. Het eerste werkprogramma werd uitgevoerd tussen 1 september 2020 en 31 december 2021. Het tweede werkprogramma dat loopt van 1 januari 2022 tot 31 december 2022 werd door de stuurgroep voorbereid en werd in de loop van 2021 goedgekeurd.

OD 6.2: Samenwerking met andere beleidsniveaus versterken

- **Tegemoet komen aan verplichtingen inzake het samenwerkingsakkoord betreffende de verdeling van de Belgische klimaat- en energiedoelstellingen voor de periode 2013-2020**

Op 12 februari 2018 sloot Vlaanderen met de andere gewesten en de federale overheid een samenwerkingsakkoord af in het kader van de intra-Belgische lastenverdeling voor de periode 2013-2020, met afspraken o.a. op vlak van niet-ETS emissies, internationale klimaatfinanciering en hernieuwbare energie.⁸

---

⁸ [Samenwerkingsakkoord van 12 februari 2018 tussen de Federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest betreffende de verdeling van de Belgische klimaat- en energiedoelstellingen voor de periode 2013-2020.](#)

In het VEKP-voortgangsrapport 2021 werd, op basis van de finale cijfers voor de jaren 2013 tot en met 2019, aangevuld met een inschatting voor het jaar 2020, al een voorlopige evaluatie gemaakt van de realisatie van de Vlaamse niet-ETS emissiedoelstelling in de periode 2013-2020. Deze voorlopige inschatting wees op een beperkt gecumuleerd tekort van ongeveer 2,5 Mton CO₂-eq voor de periode 2013-2020. Op basis van de emissie-inventaris van 15 maart 2022 blijkt dat de Vlaamse niet-ETS-emissies voor 2020 39,7 Mton CO₂-eq bedragen. Deze inventaris moet nog worden gereviseerd door de Europese Commissie. Rekening houdend met dit cijfer heeft Vlaanderen, over het geheel van de periode 13-20, een kleiner gecumuleerd tekort dan geraamd in het VEKP-voortgangsrapport 2021, nl. 1,7 Mton CO₂-eq. Om dit resterend tekort te overbruggen, kan Vlaanderen een beroep doen op de opgebouwde bufferhoeveelheid aan Kyoto-eenheden.

In het samenwerkingsakkoord aangaande de Belgische doelstelling van 13% hernieuwbare energie is opgenomen dat Vlaanderen een doelstelling had van 2,156 Mtep of 25.074 GWh hernieuwbare energie tegen 2020. In 2020 bedroeg de productie van hernieuwbare energie in Vlaanderen 23.154 GWh. Het tekort heeft de Vlaamse Regering aangevuld met de aankoop van 2.070 GWh hernieuwbare energie van de Deense en Finse overheid. Er is 150 GWh extra hernieuwbare energie aangekocht om een bijdrage te leveren aan het Belgisch tekort omdat het energieverbruik minder sterk was gedaald dan in het samenwerkingsakkoord aangenomen.

- **Afsluiten samenwerkingsakkoord betreffende de verdeling van de Belgische klimaat- en energiedoelstellingen voor de periode 2021-2030**

De drie gewesten en de federale overheid moeten afspraken maken met het oog op de naleving van de klimaat- en energiedoelstellingen die België over de periode 2021-2030 moet realiseren. Dit onderhandelingsproces wordt ook beïnvloed door de aanscherping van de doelstellingen die de Europese Commissie heeft voorgesteld in het kader van het Fit-for-55-pakket. De Nationale Klimaatcommissie (NKC) heeft in 2021 onder voorzitterschap van het Waals Gewest de werkzaamheden verder gezet maar voorlopig werd nog geen akkoord bereikt. In 2022 worden de besprekingen verder gezet onder Vlaams voorzitterschap.

OD 6.3: Een goede opvolging, beleidsonderbouwing en beleidsbijsturing verzekeren voor het Vlaams Energie- en Klimaatplan 2021-2030.

- **Afsprakenkader VEKP**

Op 9 juli 2021 werd een ontwerp afsprakenkader inzake het VEKP via een conceptnota als mededeling voorgelegd aan de Vlaamse Regering. De tekst werd nadien besproken met een ruime groep van stakeholders. Na consultatie van de verschillende stakeholders, werd op 17 december 2021 een finaal afsprakenkader goedgekeurd. In het afsprakenkader worden de verschillende procedures en timing van de opeenvolgende stappen in kader van het VEKP en de rollen en verantwoordelijkheden van elke actor vastgelegd met als doel te komen tot een gestroomlijnder en slagkrachtiger energie- en klimaatbeleid.

- **Energie- en klimaatdataplatform**

In september 2019 is het VEKA gestart met de ontwikkeling van een energiedataplatform dat moet toelaten om de veelheid aan data m.b.t. gebouwen, installaties en ondernemingen waarover het VEKA beschikt op een snellere en meer geautomatiseerde manier te verwerken en toegankelijker te maken voor interne en externe gebruikers en het brede publiek.

Verrijking en combinatie van databronnen zullen meer inzichten opleveren over de bepalende factoren van de evolutie van energiegebruik en -productie in de sectoren en de impact van beleidsmaatregelen. Sinds 2021 wordt het dataplatform verder uitgebouwd als een energie- en klimaatdataplatform.

- **Patrimonium- en energiedatabank TERRA**

Data zijn de sleutel voor ontzorging, energie-efficiëntie en duurzaamheid. Het VEB biedt op vlak van data verschillende oplossingen en tools aan, van het klantenbeheersysteem en het Portaal Energie-Efficiëntie tot TERRA. TERRA geeft mogelijkheden om energiebesparingsprojecten te determineren, prioriteren en ook de effectieve resultaten ervan op te volgen. TERRA is een databank die verschillende databronnen combineert:

- Basisdata van alle gebouwen, infrastructuur en percelen die door de publieke sector in Vlaanderen worden gebruikt.
- Energiegerelateerde data uit verschillende bronnen.

TERRA is een technische omgeving die toelaat om al deze data, die verspreid zit binnen een groot aantal authentieke bronnen en partijen, te koppelen en te analyseren.

De belangrijkste wijzigingen en nieuwe functionaliteiten van Terra, de patrimonium- en energiedatabase voor de publieke sector, uit 2021 op een rijtje:

- De Vastgoeddatabase van Het Facilitair Bedrijf werd geïntegreerd in Terra. Dit vereenvoudigt het werk voor centrale overheidsentiteiten die rapportageplicht hebben in zowel de vastgoeddatabase als in Terra. Het VEB startte ook met de bouw van een Terra upgrade, waarbij ook het energiemanagementsysteem van Fluvius geïntegreerd zal zijn.
- Koppeling met het gebouwenregister. Door deze authentieke data te koppelen verzekeren we ons van een efficiëntere doorstroming van gebouwgerelateerde info tussen verschillende dataplatformen.
- Benchmarking eigen gebouwen. Voortaan kunnen publieke diensten eenvoudiger hun eigen gebouwen met elkaar vergelijken qua energieprestaties. Via een spreidingsdiagram van het kengetal kunnen ze snel zien welke gebouwen eerst aangepakt moeten worden. Gebouwen die een hoger verbruik hebben per oppervlakte, hebben een groter besparingspotentieel.
- Uitbreiding rapportagemogelijkheden. De grafieken in Terra werden uitgebreid. Zo kan je verbruiken van gas en elektriciteit samen in één grafiek zien, en tot op uurniveau kijken. Ook voegden we een heatmap toe, waardoor afwijkingen in een oogopslag zichtbaar zijn.

Op termijn bouwen we Terra op die manier uit tot een authentieke bron van de Vlaamse Overheid.

SD 7: Een sociaal rechtvaardige energietransitie vorm geven

OD 7.1: Het sociaal energiebeleid versterken met passende maatregelen

In 2021 werd het regelgevend traject opgestart voor de optimalisatie van de sociale openbaardienstverplichtingen (SODV). Via de nieuwe SODV's wordt vanaf juli 2022 beoogd om op basis van de mogelijkheden van de digitale meter proactiever in te grijpen bij betalingsproblemen en schuldopbouw te vermijden.

Op 10 december 2021 werd eveneens een nieuw Energiearmoedeprogramma 2025 goedgekeurd, met expliciete focus op preventieve acties die de energie-efficiëntie van woningen verhogen en zodoende leiden tot een lagere energiefactuur. Curatieve acties zorgen er daarnaast voor dat wanneer huishoudens toch energieschulden opbouwen, de hulpverlening tijdig kan worden ingeschakeld om afsluiting te voorkomen.

Bij de hervorming en integratie van de woon- en energiepremies tot één Vlaamse woningrenovatiepremie (Mijn VerbouwPremie), wordt de mate van ondersteuning voor particuliere eigenaar-bewoners van residentiële gebouwen bepaald op basis van het gezinsinkomen (zie supra, OD 1.1). Voor de energiepremies wordt hiermee afgestapt van de doelgroep van 'beschermde afnemers'. Een veel bredere groep van kwetsbare gezinnen met een laag inkomen, een midden inkomen en SVK-verhuurders, zal op deze manier recht hebben op een hogere premie voor energetische investeringen.

OD 7.2: Betaalbaarheid van energie bewaken voor alle doelgroepen

Sinds april 2021 is de energiefactuur voor gezinnen en ondernemingen gestegen ten gevolge van sterk toegenomen prijzen op de groothandelsmarkten. Om deze kost te beperken, werden tal van bijkomende maatregelen genomen die de Vlaamse beleidskosten op de energiefactuur doen dalen.

In 2021 werd iets meer dan 100 miljoen euro ingezet om de energiefactuur te drukken via:

- Opkoop certificaten: 91.512 keuro.
- Netbeheerdersvergoedingen voor ecologische ODV: 13.420 keuro (waarvan 1.329 keuro relanceprojecten VV001, VV002, VV003 en VV008).

Daarnaast werden nog volgende maatregelen in 2021 beslist die hebben gezorgd voor een daling van de kosten van het Vlaams beleid in de elektriciteitsfactuur:

- Er wordt in 2022 147 miljoen euro uit het Energiefonds vrijgemaakt die zal worden ingezet om groenestroomcertificaten bij de distributienetbeheerders op te kopen, en zodoende de desbetreffende kosten bij de netbeheerders te verlagen met 116,6 miljoen euro.
- Er werden reeds in 2021 180 miljoen euro vastgelegd ter financiering van de energiegerelateerde onderdelen van de MijnVerbouwpremie in de periode 2022-2024 (relanceproject VV006).
- De financiering van de kost voor openbare verlichting wordt uit de elektriciteitsfactuur gehaald (VR 2021 2304 DOC.0402/1).
- Voor tal van kosten (o.a. minimale levering aardgas, kortingsbonnen elektrische huishoudtoestellen, REG-sturingspremie, PV-premie, call groene stroom...) werd financiering voorzien via het Energiefonds waardoor deze kosten niet of niet langer via de energiefactuur worden gefinancierd.

SD 8: Een faciliterend kader voor de energietransitie voorzien

OD 8.1: De communicatie over de transitie verder uitbouwen en versterken

In april 2021 werd de campagne reNUveren gelanceerd. Deze campagne legt de focus op een aantal nieuwe beleidsinitiatieven voor de grondige energetische renovatie van het woningenpark zoals het renteloze renovatiekrediet en de EPC-labelpremie. Doorheen 2021 kende reNUveren drie campagnegolven.

In het najaar van 2021 werd eveneens gestart met een reeks campagnes 'Mee met de stroom' die het draagvlak voor de energietransitie moeten versterken. De focus ligt op

het uitleggen van de diverse aspecten van de noodzakelijke energietransitie en de link met de klimaatverandering. De focus ligt op de algemene uitrol de volgende jaren van de digitale meter, het duurzaam verwarmen van onze woningen en het afstappen van fossiele brandstoffen, de elektrificatie van het wagenpark en de geplande invoering van het capaciteitstarief.

OD 8.2: Een gunstig regelgevend kader voor de transitie scheppen

De rechtsfiguur van de regelluwe zone werd in het Energiedecreet en Energiebesluit ingeschreven om te experimenteren met innovatieve technieken of praktijken, zonder te worden gehinderd door de van toepassing zijnde generieke regelgeving. De Vlaamse Regering beslist over de erkenning als regelluwe zone voor energie binnen de drie maanden volgende op de ontvangst en volledigheid van de aanvraag.

In 2021 werd 1 erkenningsaanvraag voor toekenning van een regelluwe zone voor energie behandeld door de Vlaamse Regering. Cfr. beslissing van de Vlaamse Regering van 26 maart 2021 werd de aanvraag geweigerd.

1.3 Budgettair kader voor het begrotingsjaar

ENERGIE, MVG, ontvangsten

(duizend euro)						
	AO		TO		LO	
2021	2e BA	BU	2e BA	BU	2e BA	BU
ESR-ontvangsten OW	754	789	123.207	141.410	0	0
Toe-lagen OI	0	0	13.000	11.400	0	0
Overige OL,OP, andere	21.634	21.368	0	0	0	0
Totaal	22.388	22.157	136.207	152.810	0	0

Inhoudelijke toelichting:

Het beleidsveld Energie omvat één ISE Energie dat samenvalt met één begrotingsprogramma Energie. De belangrijkste ontvangsten in 2021 waren:

- 131,8 miljoen euro opbrengsten uit de energieheffing op elektriciteit.
- 21,4 miljoen euro terugbetaald kapitaal energieleningen.
- 11,4 miljoen euro toelagen uit Vlaams Klimaatfonds.
- 5,3 miljoen euro opbrengsten uit de supercapregeling ondernemingen.
- 4,5 miljoen euro opbrengsten uit handhaving van hoofdzakelijk de EPB- en EPC-regelgeving.

ENERGIE, MVG, uitgaven

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2021	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
ESR-uitgaven WT, LO, PR	320.359	645.582	490.666	321.620	539.635	285.005
Toe-lagen IS	6.689	8.244	8.244	6.689	7.909	7.789
Overige LE, PA, andere	107.000	119.535	26.437	107.000	119.535	14.210
Totaal	434.048	773.361	525.347	435.309	667.079	307.004

Inhoudelijke toelichting:

Het beleidsveld Energie omvat één ISE Energie dat samenvalt met één begrotingsprogramma Energie. Zie samenvatting van de uitgaven onder hoofdstuk III.

Niet aangewende kredieten van het Energiefonds zijn overgedragen naar 2022.

*1.3.1 Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)**Ontvangstenartikelen*

QE0-9QEEAKA-OW – UITBOUWEN VAN MILIEUVRIENDELIJKE ENERGIEPRODUCTIE, SLIMME NETWERKINFRASTRUCTUUR, EFFICIENT NETBEHEER EN FLEXIBEL GEBRUIK EN PRODUCTIE

Korte inhoud begrotingsartikel

Algemene ontvangst aan teruggevorderde subsidies die waren toegekend via QE0-1QEE2KA-WT van de uitgavenbegroting.

(duizend euro)			
2021	AO	TO	LO
2e BA	0	0	0
Uitvoering	416	0	0

Inhoudelijke toelichting

Deze ontvangsten betreffen de teruggevorderde bedragen van projectsubsidies, aangerekend op QE0-1QEE2KA-WT van de uitgavenbegroting.

QE0-9QEEAKB-OP – TRANSITIE NAAR EEN ENERGIEZUINIG EN KLIMAATNEUTRAAL GEBOUWENPARK ONDERSTEUNEN EN EEN SOCIAAL RECHTVAARDIGE ENERGIETRANSITIE VORMGEVEN

Korte inhoud begrotingsartikel

ESR-neutrale algemene ontvangst van terugbetaald kapitaal uit leningen die eerder zijn toegekend via QE0-1QEE2KB-PA van de uitgavenbegroting.

(duizend euro)			
2021	AO	TO	LO
2e BA	21.634	0	0
Uitvoering	21.368	0	0

Inhoudelijke toelichting

De gerealiseerde terugbetalingen aan kapitaal in het kader van de energieleningen liggen volledig in lijn met hetgeen werd begroot.

QE0-9QEEAKB-OW – TRANSITIE NAAR EEN ENERGIEZUINIG EN KLIMAATNEUTRAAL GEBOUWENPARK ONDERSTEUNEN EN EEN SOCIAAL RECHTVAARDIGE ENERGIETRANSITIE VORMGEVEN

Korte inhoud begrotingsartikel

Algemene ontvangst aan teruggestorte subsidies die waren toegekend via QE0-1QEE2KB-WT van de uitgavenbegroting.

(duizend euro)			
2021	AO	TO	LO
2e BA	754	0	0
Uitvoering	373	0	0

Inhoudelijke toelichting

Diverse ontvangsten waaronder terugvorderingen premies zero-emissievoertuigen (regeling intussen uitgedoofd).

QE0-9QEETKE-OI – IMPULSPROJECTEN ENERGIEBELEID (ENERGIEFONDS)

Korte inhoud begrotingsartikel

Toegewezen ontvangsten van het Energiefonds die als interne stromen worden ontvangen. Deze zijn afkomstig van entiteiten binnen de consolidatiekring Vlaamse overheid, hier in het bijzonder deze uit het Vlaams Klimaatfonds.

(duizend euro)			
2021	AO	TO	LO
2e BA	0	13.000	0
Uitvoering	0	11.400	0

Inhoudelijke toelichting

De ontvangsten van het Energiefonds uit het Vlaams Klimaatfonds liggen grotendeels in lijn met hetgeen werd begroot en zijn als volgt:

- 5.000 keuro cofinanciering VKF in het kader van renteloos renovatiekrediet/energielening+.
- 3.600 keuro cofinanciering VKF voor call renovatiecoaches.
- 1.400 keuro cofinanciering VKF voor pilootproject ter ondersteuning sociale doelgroep voor onderhoud en verduurzaming verwarming.
- 1.000 keuro cofinanciering VKF voor netbeheerdervergoedingen burenpremie.
- 400 keuro cofinanciering VKF call thermografie.

QE0-9QEETKE-OW – IMPULSPROJECTEN ENERGIEBELEID (ENERGIEFONDS)

Korte inhoud begrotingsartikel

Toegewezen ontvangsten van het Energiefonds die ESR-aanrekenbaar zijn. Het Energiefonds (Energiedecreet van 8 mei 2009) is een begrotingsfonds met eigen inkomsten in de zin van artikel 15 van de VCO. Uitgaven op basis van een begrotingsfonds zijn mogelijk op basis van de inkomsten die dergelijk fonds realiseert. Voor begrotingsfondsen worden in begrotingsdecreten enkel ramingen opgenomen voor zowel hun inkomsten als hun uitgaven. Het VEKA beheert het Energiefonds (toewijzing inkomsten en spijziging over de verschillende uitgaven van het Energiefonds).

Het Energiefonds wordt hoofdzakelijk gefinancierd door de energieheffing die op dit artikel wordt ontvangen. Daarnaast worden hier ook de ontvangsten gebudgetteerd van de supercapregeling, administratieve geldboetes inzake EPB, EPC en certificaten doelstellingen en de heffing directe lijnen. Ook eventuele ontvangsten gekoppeld aan energiefraude worden hier ontvangen.

Deze ontvangstenpost spijzigt naar de volgende uitgavenposten van het Energiefonds:

- QE0-1QEE4KE-LO: lonen
- QE0-1QEE4KE-WT: impulsprojecten energiebeleid
- QE0-1QEE4KG-WT: betaalbaarheid energie.
- QE0-1QEE4KS-IS: dotatie VREG.

	(duizend euro)		
2021	AO	TO	LO
2e BA	0	123.207	0
Uitvoering	0	141.684	0

Inhoudelijke toelichting

De ontvangsten liggen hoger dan geraamd als volgt:

- 131.770 keuro: opbrengsten uit de energieheffing op elektriciteit.
- 144 keuro: heffing directe lijnen.
- 5.311 keuro: opbrengsten uit de supercapregeling ondernemingen.
- 4.455 keuro: handhaving EPB- en EPC-regelgeving.
- 4 keuro: handhaving energiemarkt VREG, handhaving energiefraude VEKA en divers.

QE0-9QEETKE-WT – IMPULSPROJECTEN ENERGIEBELEID (ENERGIEFONDS)

Korte inhoud begrotingsartikel

Technisch artikel ingevoerd door het departement FB om bepaalde waardeverminderingen op bepaalde ontvangsten te boeken. Dit artikel maakt geen deel uit van de begroting.

(duizend euro)			
2021	AO	TO	LO
2e BA	0	0	0
Uitvoering	0	-274	0

Inhoudelijke toelichting

Ontvangsten werking en toelagen van -274 keuro betreffen:

- -537 keuro voor de technische verwerking en boekingen dubieuze debiteuren bij de inning van de energieheffing.
- +307 keuro voor de annulaties van vorderingen op voorgaande jaren en boekingen voor de terugneming van waardeverminderingen.
- -44 keuro voor de annulaties van handhavingsvorderingen van voorgaande jaren.

Uitgavenartikelen

QB0-1QEE2KA-WT – UITBOUWEN VAN MILIEUVRIENDELIJKE ENERGIEPRODUCTIE, SLIMME NETWERKINFRASTRUCTUUR, EFFICIENT NETBEHEER EN FLEXIBEL GEBRUIK EN PRODUCTIE

Korte inhoud begrotingsartikel

Vlaamse bijdragen aan verdragen en samenwerkingsakkoorden.

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2021	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgaven	207	207	152	207	207	152

Inhoudelijke toelichting

De uitgaven 2021 betreffen 152 keuro VAK en VEK voor de Vlaamse bijdragen in het kader van OESO/IEA (International Energy Agency), IRENA (International Renewable Energy Agency), NKC (Nationale Klimaatcommissie en ETS-bijdrage aan Eurocontrol).

QB0-1QEE2KC-WT – DE TRANSITIE NAAR ZERO-EMISSIEVOERTUIGEN VERSNELLEN

Korte inhoud begrotingsartikel

Acties Clean Power For Transport.

(duizend euro)		
	VAK	VEK

2021	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgaven	0	0	0	900	0	0

Inhoudelijke toelichting

Bevoegdheid en budget Clean Power For Transport werd in 2021 overgeheveld naar het beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken.

QB0-1QEE2KT-IS – VLAAMS ENERGIEBEDRIJF (VEB)

Korte inhoud begrotingsartikel

Aanvullende middelen die naar het VEB worden herverdeeld uit provisies.

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2021	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgaven	133	1.233	1.233	133	1.233	1.233

Inhoudelijke toelichting

Er werd in 2021 133 keuro VAK/VEK overgeheveld naar VEB in kader van de uitvoering van het project Terra binnen Vlaanderen Radicaal Digitaal.

Aanvullend werd er in 2021 via BVR een budget van 1.100 keuro VAK en VEK herverdeeld naar dit artikel voor relance maatregel 11 – VEB: Energie-efficiëntie Vlaamse overheid. Dit budget werd gecompenseerd op provisieartikel CB0-1CBG2AB-PR.

QE0-1QEE2KA-WT – UITBOUWEN VAN MILIEUVRIENDELIJKE ENERGIEPRODUCTIE, SLIMME NETWERKINFRASTRUCTUUR, EFFICIENT NETBEHEER EN FLEXIBEL GEBRUIK EN PRODUCTIE

Korte inhoud begrotingsartikel

- Retroactieve investeringspremie voor PV-eigenaars en voor PV-eigenaars met warmtepomp waarvoor de virtuele terugdraaiende teller wegvalt.
- Energiebeleidsvoorbereiding en -ondersteuning evenals een aantal andere werkingsuitgaven (zoals specifieke kosten informatica en communicatie).
- Nominatieve werkings- evenals beperkte ad hoc subsidies.

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2021	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgaven	132.224	131.769	131.747	136.506	135.535	133.831

Inhoudelijke toelichting

Detailuitvoering in VAK (VEK ligt in zelfde grootteorde):

- 130.626 keuro: retroactieve investeringspremie voor PV-eigenaars en voor PV-eigenaars met warmtepomp waarvoor de virtuele terugdraaiende teller wegvalt.
- 669 keuro: energiebeleidsvoorbereiding en -ondersteuning evenals een aantal andere werkingsuitgaven (zoals specifieke kosten informatica en communicatie).
- 452 keuro: nominatieve subsidies aan vzw ODE Vlaanderen, vzw Cogen en vzw Biogas E en beperkte ad hoc subsidies.

QE0-1QEE2KB-PA – TRANSITIE NAAR EEN ENERGIEZUINIG EN KLIMAATNEUTRAAL GEBOUWENPARK ONDERSTEUNEN EN EEN SOCIAAL RECHTVAARDIGE ENERGIETRANSITIE VORMGEVEN

Korte inhoud begrotingsartikel

Toekenning Vlaamse energieleningen (ESR-neutraal):

- Energielening aan 0% tot 15.000 euro via de energiehuizen voor energiebesparende werken door personen, beschermde afnemers, huishoudens of gezinnen die behoren tot de prioritaire of kwetsbare doelgroepen.
- Energielening aan 0% tot 60.000 euro via de energiehuizen voor energiebesparende werken na erfenis of schenking van een niet-energiezuinige woning.
- Lening aan 0%: niet-commerciële rechtspersonen en coöperatieve vennootschappen.
- Noodkooplening aan 0%: Via projecten van OCMW's renteloze leningen verstrekken aan noodkopers voor de renovatie van hun woning. Noodkopers zijn eigenaars van kwalitatief en energetisch slecht scorende woningen die door een gebrek aan financiële middelen hieraan niet kunnen remediëren. OCMW's treden op als projectpromotor op basis van een periodieke projectoproep, krijgen hiervoor een kredietlijn toegekend waarmee de noodkoopleningen kunnen worden verstrekt en werken daarvoor samen met het lokale energiehuis.

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2021	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgaven	104.000	104.000	17.912	104.000	104.000	14.162

Inhoudelijke toelichting

- 14.162 keuro VAK en VEK: energieleningen.
- 3.750 keuro VAK: noodkoopleningen. VEK volgt pas veel later (zie OD1.1)

QE0-1QEE2KB-WT – TRANSITIE NAAR EEN ENERGIEZUINIG EN KLIMAATNEUTRAAL GEBOUWENPARK ONDERSTEUNEN EN EEN SOCIAAL RECHTVAARDIGE ENERGIETRANSITIE VORMGEVEN

Korte inhoud begrotingsartikel

- Energiebeleidsvoorbereiding en -ondersteuning evenals een aantal andere werkingsuitgaven (zoals specifieke kosten informatica en communicatie).
- Ondersteuningsbudget ter operationalisering van de energieleningen.

- Vergoedingen netbeheerders voor het beperken van een aantal van hun kosten inzake de REG-openbaredienstverplichtingen, meer bepaald de energiescans en huur- en isolatiepremies.
- Werking Europees project BE-REEL!
- Beperkte ad hoc subsidies.

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2021	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgaven	8.795	8.795	8.467	8.902	9.753	7.554

Inhoudelijke toelichting

Detailuitvoering in VAK (VEK ligt in zelfde grootteorde):

- 3.493 keuro: ondersteuningsbudget ter operationalisering van de energieleningen (excl. werking PMV/Z).
- 2.506 keuro: Energiebeleidsvoorbereiding en -ondersteuning evenals een aantal andere werkingsuitgaven (zoals specifieke kosten informatica en communicatie).
- 600 keuro: pilootproject ondersteuning sociale doelgroep voor onderhoud en verduurzaming verwarming (met daarnaast 1.400 keuro op Energiefonds QE0-1QEE4KE-WT).
- 1.240 keuro: netbeheerdersvergoedingen energiescans.
- 350 keuro: netbeheerdersvergoedingen sociale energie-efficiëntieprojecten.
- 278 keuro: werking Europees project BE-REEL!.

QE0-1QEE2KC-WT – DE TRANSITIE NAAR ZERO-EMISSIEVOERTUIGEN VERSNELLEN

Korte inhoud begrotingsartikel

Premies zero-emissievoertuigen in kader van Clean Power For Transport.

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2021	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgaven	0	2.183	123	768	768	123

Inhoudelijke toelichting

In 2021 werd nog een bedrag van 123 keuro uitbetaald voor de premiereregeling zero-emissievoertuigen. De bevoegdheid en het budget Clean Power For Transport werd in 2021 overgeheveld naar het beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken.

QE0-1QEE2KL-WT – OPTIMALE INVULLING EUROPESE HERNIEUWBARE ENERGIEDOELSTELLINGEN

Korte inhoud begrotingsartikel

Voor de jaren na 2020 voorziet de Europese regelgeving dat het minimumaandeel energie uit hernieuwbare bronnen in het bruto eindverbruik, dat overeenstemt met het

verplichte nationale streefcijfer voor 2020, in stand moet worden gehouden. België moet dus ook na 2020 blijven voldoen aan het minimumaandeel van 13%.

Dit artikel wordt gespijsd uit provisie(s) ter invulling van de Vlaamse verplichtingen inzake hernieuwbare energie via de aankoop van hernieuwbare energie in het buitenland.

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2021	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgaven	0	3.645	3.645	0	3.645	3.645

Inhoudelijke toelichting

Dit artikel werd doorheen 2021 gespijsd uit de centrale FB-provisie CB0-1CBG2AG-PR (Uitgaven ten gevolge van doelstellingen inzake hernieuwbare energie) ter invulling van de Vlaamse verplichtingen inzake hernieuwbare energie via de aankoop van hernieuwbare energie in het buitenland.

Gespreid over 2020 en 2021 kocht de Vlaamse Overheid voor 26.145 keuro (waarvan 3.645 keuro in 2021) hernieuwbare energie aan om de doelstelling voor 2020 te halen.

QE0-1QEE2KR-IS – VLAAMSE MAATSCHAPPIJ VOOR SOCIAAL WONEN (VMSW)

Korte inhoud begrotingsartikel

Interne stroom naar de VMSW in kader van het energiebeleid.

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2021	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgaven	0	455	455	0	120	0

Inhoudelijke toelichting

Toelage van 455 keuro (waarvan 120 keuro vereffend in 2021) in het kader van de plaatsing en activering van energie-efficiënte en slimme zelflerende sturing in sociale huurwoningen met elektrische verwarming.

QE0-1QEE4KE-LO – IMPULSPROJECTEN ENERGIEBELEID (ENERGIEFONDS)

Korte inhoud begrotingsartikel

Lonen gefinancierd via het Energiefonds.

(duizend euro)		
	VAK	VEK

2021	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgaven	0	500	221	0	500	221

Inhoudelijke toelichting

De lonen van het VEKA kenden een beperkte financiering uit het Energiefonds van 221 keuro. Dit betreft de ondersteuning voor het renteloos renovatiekrediet/energielening+, de retroactieve investeringspremies en de call groene warmte. De cofinanciering in het kader van EU-projecten is in 2021 lager uitgevallen dan begroot.

Hiervan heeft 14 keuro betrekking op de calls groene warmte relanceproject VV126.

QE0-1QEE4KE-WT – IMPULSPROJECTEN ENERGIEBELEID (ENERGIEFONDS)

Korte inhoud begrotingsartikel

Impulsprojecten met uitgaven inzake werking en toelagen via het Energiefonds ter ondersteuning van de doelstellingen van het energiebeleid. Spijziging gebeurt uit:

- Een deel van de verschillende ontvangsten op artikel QE0-9QEETKE-OW van het Energiefonds.
- Toelagen Vlaams Klimaatfonds op QE0-9QEETKE-OI van het Energiefonds.

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2021	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgaven	82.917	98.450	51.191	66.581	141.145	23.698

Inhoudelijke toelichting

Detailuitvoering in VAK:

- 6.065 keuro sloop- en heropbouwpremie (relanceproject VV012).
- 11.432 keuro calls groene warmte (relanceproject VV126).
- 14.817 keuro calls groene stroom.
- 4.498 keuro call renovatiecoaches bij Energiehuizen.
- 434 keuro call thermografieprojecten.
- 74 keuro call begeleiding overstap naar voordeligere energieleverancier.
- 1.400 keuro pilootproject ondersteuning sociale doelgroep voor onderhoud en verduurzaming verwarming (met daarnaast 600 keuro op algemene middelen QE0-1QEE2KB-WT).
- 1.900 keuro rentesubsidies renteloos renovatiekrediet.
- 304 keuro premies micro-WKK (intussen uitgedoofd).
- 63 keuro vergoedingen OCMW's voor vaste kosten noodkoopprojecten.
- 57 keuro retroactieve investeringspremie – onderdeel bonus.
- 57 keuro netbeheerdervergoedingen meerkost verhoogde burenpremie.
- 1.937 keuro informatica- en overige beheerskosten voor het renteloos renovatiekrediet (rentesubsidies)/energielening+.
- 1.822 keuro ICT-uitgaven en andere i.k.v. Mijn VerbouwPremie.
- 300 keuro projectsubsidie mini-EBO.
- 1.118 keuro ondersteuning energiedataplatform.
- 766 keuro methodiek en ontwikkeling opmaak EPC voor niet-residentiële gebouwen.

- 4.147 keuro uitgaven voor overig energiebeleid (onder andere handhavingprocessen)

De relance-uitgaven op dit artikel bedroegen 17.497 VAK en VEK (VV012 en VV126).

De vastleggingen liggen lager dan geraamd. Uitgaven via het Energiefonds gekoppeld aan de calls, het renteloos renovatiekrediet en de retroactieve investeringspremies, zullen verder aantrekken vanaf 2022. Ook de vereffeningen liggen lager dan geraamd. Enerzijds wegens de lagere vastleggingen en anderzijds wegens eerder vastgelegde langlopende projecten uit de calls waarvan de uitbetalingsaanvragen pas later zullen volgen dan initieel kon worden ingeschat.

Niet aangewende kredieten zijn overgedragen naar 2022 aangezien het hier een begrotingsfonds betreft. Hiervan zal ook een deel worden ingezet voor maatregelen rond de betaalbaarheid van de energiefactuur (zie BO 2022: OD 7.2 met doorwerking via ondergaand uitgavenartikel).

QEO-1QEE4KG-WT – BETAALBAARHEID VAN ENERGIE BEWAKEN VOOR ALLE DOELGROEPEN (ENERGIEFONDS)

Korte inhoud begrotingsartikel

Vergoedingen aan de netbeheerders ter tempering van de energiefactuur met in tweede lijn tevens het onder controle houden van de certificatenmarkt. Spijziging gebeurt uit ontvangsten van het Energiefonds.

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2021	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgaven	92.000	392.728	294.804	92.000	212.738	114.804

Inhoudelijke toelichting

Detailuitvoering in VAK:

- 344 keuro netbeheervergoedingen asbest niet-residentieel dak en muur relanceproject (relanceproject VV001).
- 74 keuro netbeheervergoedingen asbest residentieel muur (relanceproject VV002).
- 721 keuro netbeheervergoedingen asbest residentieel dak (relanceproject VV003).
- 180.000 keuro netbeheervergoedingen financiering energieluik mijnverbouwpremie (relanceproject VV006).
- 10.942 keuro batterijpremies (relanceproject VV007)(wordt in 2022-2023 een netbeheervergoeding).
- 191 keuro netbeheervergoedingen EPC-labelpremies (relanceproject VV008).
- 91.512 keuro netbeheervergoedingen certificatenopkoop.
- 4.779 keuro netbeheervergoedingen premies zonnepanelen.
- 3.444 keuro netbeheervergoedingen verdubbeling premies glas en muur.
- 1.242 keuro netbeheervergoedingen energiescans.
- 403 keuro netbeheervergoedingen sociale energie-efficiëntieprojecten.
- 894 keuro netbeheervergoedingen minimale levering aardgas via budgetmeter.

- 258 keuro netbeheerdersvergoedingen premies verhoging uitsluitend nachttarief.

Relanceuitgaven bedragen in totaal 192.272 keuro VAK. De vereffeningen worden voorzien in de periode 2022-2024.

De uitgaven liggen hoger dan geraamd wegens de aanrekening van relanceuitgaven.

Niet aangewende kredieten zijn overgedragen naar 2022 aangezien het hier een begrotingsfonds betreft.

QE0-1QEE4KJ-WT – IMPULSPROJECTEN ENERGIEBELEID VIA KLIMAATFONDSFINANCIERING (ENERGIEFONDS)

Korte inhoud begrotingsartikel

Uitgaven beleidsveld Energie uitsluitend (=100%) gefinancierd via toelagen uit het Vlaams Klimaatfonds. Spijziging gebeurt uit toelagen Vlaams Klimaatfonds op QE0-9QEETKE-OI van het Energiefonds.

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2021	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgaven	4.216	7.305	316	15.756	35.344	977

Inhoudelijke toelichting

316 keuro VAK en VEK: netbeheerdersvergoedingen warmtepompboilerpremies. Overig VEK betreft vereffeningen op enkele eenmalige vastleggingen uit het verleden. Niet aangewende kredieten zijn overgedragen naar 2022 aangezien het hier een begrotingsfonds betreft.

Niet aangewende kredieten zijn overgedragen naar 2022 aangezien het hier een begrotingsfonds betreft.

QE0-1QEE4KK-PA – NOODKOOFFONDS (ENERGIEFONDS)

Korte inhoud begrotingsartikel

Aanrekening noodkoopleningen op Energiefonds vooraleer de financiering ervan werd overgenomen door relancemiddelen rechtstreeks ingeschreven op de algemene uitgavenbegroting (QE0-1QEE2KB-PA met daarop de energielening, energielening+ en relance: noodkoopleningen).

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2021	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgaven	3.000	15.500	8.525	3.000	15.500	48

Inhoudelijke toelichting

In 2021 werden er voor 8.525 keuro VAK noodkoopleningen aangerekend op het Energiefonds. Vereffening volgt pas veel later. Niet aangewende kredieten zijn overgedragen naar 2022 aangezien het hier een begrotingsfonds betreft.

QE0-1QEE4KS-IS – VLAAMSE REGULATOR VAN DE ELEKTRICITEITS- EN GASMARKT (VREG)

Korte inhoud begrotingsartikel

De jaarlijkse werkingsdotatie van de VREG (autonome dienst met rechtspersoonlijkheid onder toezicht van het Vlaams Parlement), wordt aangerekend op het Energiefonds.

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2021	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgaven	6.556	6.556	6.556	6.556	6.556	6.556

Inhoudelijke toelichting

Voor 2021 heeft het Vlaams Parlement de dotatie van de VREG vastgelegd op 6.556 keuro. Voor de bespreking van interne stromen wordt generiek verwezen naar de onderstaande bespreking van de begroting van de betrokken Vlaamse rechtspersoon.

1.3.2 DAB's

Niet van toepassing.

1.3.3 Overige entiteiten onder gezag

Niet van toepassing.

1.3.4 Overige entiteiten onder toezicht

- Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG)
- Vlaams Energiebedrijf (VEB)

VI. BELEIDSVELD Klimaat

1 ISE Klimaat

1.1 Strategische doelstellingen op het niveau van het inhoudelijk structurelement Klimaat

In de beleidsnota klimaat werden de volgende strategische doelstellingen opgenomen.

- SD 1. Vlaanderen op weg naar klimaatneutraliteit
- SD 2. Een ambitieus en realistisch klimaatbeleid voor de periode 2021-2030

- SD 3. Een ambitieus en afgestemd energie- en klimaatbeleid
- SD 4. Afstemming omgeving en klimaat

Cfr. de nota aan de VR van 3 april 2020 (uitleg, zie supra) wordt voor de beschrijving van sommige strategische en/of operationele doelstellingen verwezen naar andere BBT's. Dit is bv. het geval voor (delen van) OD 2.4 tot OD 2.7 uit de beleidsnota Klimaat 2019-2024, die besproken wordt in de BBT Omgeving, de BBT Landbouw en/of de BBT Mobiliteit. Ik hou echter de vinger aan de pols zodat ook deze maatregelen voldoende bijdragen tot de realisatie van de klimaatdoelstellingen.

1.2 Operationele doelstellingen

In wat volgt, worden alle operationele doelstellingen besproken, gebundeld per strategische doelstelling.

SD 1. Vlaanderen op weg naar klimaatneutraliteit

OD 1.1: We werken constructief mee aan de verdere uitbouw van het Europese en internationale klimaatbeleid

Op 14 juli 2021 publiceerde de Europese Commissie onder de noemer "Fit for 55" een wetgevend pakket van nieuwe energie- en klimaatregelgeving. Concreet gaat het onder meer om een herziening van de Effort Sharing Regulation, de ETS-richtlijn, de richtlijnen Hernieuwbare Energie, Energie-Efficiëntie en het voorstel tot oprichting van een Sociaal Klimaatfonds.

In de tweede helft van 2021 werden de onderhandelingen opgestart op Europees en interfederaal niveau. De Vlaamse Regering heeft op 5 november 2021 een visienota "Fit for 55" aangenomen als leidraad voor de onderhandelaars op politiek en administratief niveau om coherente standpunten in te nemen die in lijn zijn met het Vlaams Regeerakkoord 2019-2024.

OD 1.2 & 1.3: We werken een Vlaamse langetermijnstrategie 2050 uit en we stemmen ons beleid af op de Vlaamse langetermijnstrategie

De Vlaamse Klimaatstrategie 2050 werd eind 2019 goedgekeurd en bevat de strategische krachtlijnen voor het energie- en klimaatbeleid in alle sectoren (elektriciteit, industrie, transport, gebouwen, landbouw en afval) op lange termijn.

In het Afsprakenkader VEKP (zie ISE Energie- OD 6.3) werd opgenomen dat de trekkende entiteiten de komende jaren binnen hun beleidsdomein samen met alle betrokkenen de verschillende bouwstenen en transitiepaden opgenomen in de strategie verder zullen uitwerken, concretiseren en verfijnen.

OD 1.4: We nemen onmiddellijk maatregelen om ons aan te passen aan de klimaatverandering

Toelichting opgenomen in BBT Omgeving.

SD 2. Een ambitieus en realistisch klimaatbeleid voor de periode 2021-2030

OD 2.1: We optimaliseren de werking van het Klimaatfonds

De Vlaamse Regering heeft in 2020 de principes omtrent de besteding van de middelen uit het Vlaams Klimaatfonds een eerste keer vastgelegd.⁹ Dit bestedingskader werd via beslissing van de Vlaamse Regering van 29 oktober 2021 op enkele punten geoptimaliseerd¹⁰ Zo wordt de cofinanciering voortaan gebaseerd op de overheidskostenefficiëntie, die sterker de nadruk legt op het kostenefficiënt omgaan met Vlaamse en lokale overheidsmiddelen. Op basis van het geactualiseerde bestedingskader, werd op 17 december 2021 de besteding van de middelen uit het VKF voor 2022 goedgekeurd.¹¹

OD 2.2: We werken verder aan een shift naar duurzame gebouwenverwarming

- Toelichting opgenomen onder OD 1.3 van Beleidsveld Energie – ISE Energie (zie supra).

OD 2.3: We verminderen de uitstoot van de transportsector

- Toelichting op te nemen in BBT Mobiliteit.

OD 2.4: We ondersteunen en begeleiden de transitie naar een CO2-arme industrie

- CCU(S)

Op 26 november 2021 legde ik samen met de minister bevoegd voor Economie en Innovatie de ontwerp conceptnota "visie op CCUS: koolstof afvang, hergebruik en opslag" als mededeling aan de Vlaamse Regering voor. Op basis van deze ontwerp conceptnota zal het overleg worden opgestart met de stakeholders en de relevante Vlaamse administraties met als doel input te verzamelen voor het verder concreet uit te werken regelgevend kader.

- Implementatie van de 4de handelsperiode onder het EU ETS Vaste Installaties

In 2021 is de vierde handelsperiode van het EU-ETS gestart, met heel wat noodzakelijke voorbereiding, communicatie en regelgeving in 2021 n.a.v. aanpassingen wat betreft de monitoring en jaarlijkse rapportering van emissies en/of activiteitsgegevens van de meer dan 200 deelnemende installaties. Ook de beslissingen omtrent het aantal kosteloos toegewezen emissierechten voor de periode 2021-2025 rondde ik in 2021 af, alsmede werden de voorbereidingen voor de jaarlijkse mogelijke aanpassing van deze hoeveelheden aangevat.

- Versnelling reductie fluorhoudende gassen en N2O-emissies in de industrie

---

⁹ VR 2020 1109 DOC.0985/1BIS.

¹⁰ VR 2021 2910 DOC.1220/1BIS.

¹¹ VR 2021 1712 DOC.0459/1BIS.

In 2021 is de Green Deal Klimaatvriendelijke Koeling opgestart die 11 concrete acties omvat die het gebruik van F-gassen en andere koelmiddelen in koelinstallaties van de deelnemende bedrijven in de distributiesector de komende jaren moeten doen afnemen. Een eerste jaarverslag werd begin 2022 gepubliceerd¹². In 2021 werd daarnaast het overleg met de belangrijkste niet onder ETS vallende emittent van N₂O-emissies in de industrie verdergezet.

OD 2.5: We verlagen de klimaatimpact van de Vlaamse land- en tuinbouw

- Toelichting opgenomen in BBT Landbouw.

OD 2.6: We verlagen de koolstofvoetafdruk van het Vlaamse consumptiepatroon

- Toelichting opgenomen in BBT Omgeving.

OD 2.7: We verliezen de komende 10 jaar geen netto koolstof uit Vlaamse bodems

- Toelichting opgenomen in BBT Omgeving.

OD 2.8: We vergroten het draagvlak voor een transitie naar een klimaatneutrale samenleving bij burgers

- Toelichting opgenomen in BBT Omgeving.

OD 2.9: We stimuleren klimaatmaatregelen via ontzorgings- en financieringsinitiatieven.

Volgende initiatieven werden in 2021 uitgewerkt:

- Versoepelen voorwaarden energielening nieuwe eigenaars: toelichting opgenomen bij ISE Energie, OD 1.1.
- Bundeling van diverse premies in een overkoepelende woningrenovatiepremie (MijnVerbouwpremie): toelichting opgenomen bij ISE Energie, OD 1.1.
- Verlenging van de vrijwillige Energiebeleidsovereenkomsten: toelichting opgenomen bij ISE Energie, SD 2.
- In 2021 werd sterk ingezet op het uitwerken van maatregelen rond de energetische renovatie van niet-residentiële gebouwen, die daarbij gebruik maken van het ESCO-model als innovatief financieringsmodel. In 2021 werd hiervoor een samenwerking opgezet tussen het VEB en het onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap, waarvoor 7,5 miljoen euro middelen werden vastgelegd op het Vlaams Klimaatfonds.
- In 2021 is VEKA een werking opgestart rond het aantrekken van Europese financiering voor VEKP-maatregelen.

Onderzoek en ontwikkeling in het domein van duurzame energie- en klimaatoplossingen: toelichting opgenomen in BBT Economie, Wetenschap en Innovatie.

Hervorming van het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds: toelichting opgenomen in BBT Landbouw. Ook voor het project CarbonCounts, dat deels gefinancierd wordt met Europese middelen en met middelen uit het Vlaams Klimaatfonds, wordt verwezen naar BBT Landbouw.

---

¹² https://omgeving.vlaanderen.be/sites/default/files/atoms/files/GD009KK_Jaarverslag2021.pdf

Ontzorgings- en financieringsinitiatieven binnen de Omgevingsbevoegdheden, zijn opgenomen in de BBT Omgeving & Natuur.

OD 2.10: We verminderen de klimaatimpact van de Vlaamse overheid

Om onze voorbeeldfunctie van klimaatvriendelijke Vlaamse overheid waar te maken werden de doelstellingen van het interne klimaatplan van de Vlaamse overheid aangescherpt en de scope uitgebreid. Daaraan gekoppeld werden ook actieplannen energie-efficiëntie en mobiliteit uitgewerkt om de komende jaren deze doelen te kunnen realiseren.

SD 3. Een ambitieus en afgestemd energie- en klimaatbeleid

OD 3.1: We garanderen een goed gestroomlijnd en gecoördineerd Vlaams en Belgisch energie-en klimaatbeleid

- Toelichting opgenomen onder OD 6.3 van Beleidsveld Energie – ISE Energie (zie supra).

OD 3.2: We zorgen voor een onderbouwde planning en monitoring van het energie- en klimaatbeleid

- Toelichting opgenomen onder OD 6.2 en 6.3 van Beleidsveld Energie – ISE Energie (zie supra).

OD 3.3: We zetten verdere stappen richting een meer datagedreven energie- en klimaatbeleid

- Toelichting opgenomen onder OD 6.3 van Beleidsveld Energie – ISE Energie (zie supra).

OD 3.4: We zorgen voor een nauwe betrokkenheid van belanghebbenden

- Toelichting opgenomen onder OD 6.3 van Beleidsveld Energie – ISE Energie (zie supra).

OD 3.5: We versterken de ondersteuning van en de structurele samenwerking met lokale besturen

- Toelichting opgenomen onder OD 6.1 van Beleidsveld Energie – ISE Energie (zie supra).

1.3 Budgettair kader voor het begrotingsjaar

KLIMAAT, MVG

(duizend euro)						
	AO		TO		LO	
2021	2e BA	BU	2e BA	BU	2e BA	BU

ESR-ontvangsten OW	0	0	187.143	203.941	0	0
Toe-lagen OI	0	0	0	0	0	0
Overige OL, OP, andere	0	0	0	0	0	0
Totaal	0	0	187.143	203.941	0	0

Inhoudelijke toelichting:

In het kader van de BA 2012 werd via het programmadecreet een "Vlaams Klimaatfonds" opgericht. Het Klimaatfonds is een begrotingsfonds. Alle ontvangsten binnen dit fonds worden aan uitgavenzijde zeer breed ingezette financiering van het Vlaamse klimaatbeleid. Alle ontvangsten m.b.t. klimaat komen binnen aan de ontvangstenzijde van het Klimaatfonds (artikel QB0-9QHETIB-OW).

Er werd in 2021 een ESR-ontvangst van het Klimaatfonds aangerekend van 203.941 keuro. Deze ligt met ongeveer 16,8 miljoen euro hoger dan de raming BA 2021 en is het gevolg van hogere inkomsten uit de veiling van emissierechten onder het EU ETS-systeem door de sterke stijging van de koolstofprijs.

KLIMAAT, MVG

(duizend euro)						
2021	VAK			VEK		
	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
ESR-uit-gaven WT, LO, PR	13.589	102.060	24.034	25.036	120.037	7.988
Toe-lagen IS	157.846	159.208	133.276	157.846	159.208	132.433
Overige LE, PA, andere	0	0	0	0	0	0
Totaal	171.435	261.268	156.310	182.882	279.245	140.421

Inhoudelijke toelichting:

Het Vlaams Klimaatfonds is een begrotingsfonds. Alle ontvangsten worden zeer breed ingezet ter financiering van het VO-intern Vlaamse klimaatbeleid.

Alle ontvangsten m.b.t. klimaat komen binnen aan de ontvangstenzijde van het Klimaatfonds (artikel QB0-9QHETIB-OW). Wat betreft de berekening van de ontvangsten van het Klimaatfonds fungeert de Federale Overheid in het kader van het Europees systeem van emissierechten (EU ETS) als veiler van de Belgische emissierechten en als ontvanger van de Belgische veilinginkomsten. In afwachting van een verdeelsleutel voor de veilinginkomsten, werd dezelfde verdeelsleutel verondersteld als deze uit het Samenwerkingsakkoord "Burden Sharing", met name een Vlaams aandeel van 52,76 % van de Belgische veilinginkomsten.

Alle uitgaven m.b.t. klimaat worden binnen het beleidsdomein Omgeving gecentraliseerd via het Klimaatfonds op programma QH (artikel QE0-1QHE4IB-WT en de "-IS"-dotaties vanuit het klimaatfonds).

In 2021 betrof de realisatie 139,133 miljoen euro (32,302 miljoen euro lager dan raming BA 2021) waarvan:

- 89,9 miljoen euro VAK toelagen aan het Hermesfonds voor de aanrekening van de compensaties aan energie-intensieve bedrijven in het kader van de indirecte 'carbon leakage' (ICL) regeling voor indirecte emissies in 2018 (compensatie uitbetaling door het Fonds voor Innoveren en Ondernemen in 2020).
- 6,0 miljoen euro via het QE0-1QHE4IB-WT voor Internationale klimaatfinanciering, carbon counts, Enerpedia 4.0 energieadvies landbouw (voor meer detail zie toelichting bij dit uitgavenartikel).
- 356 keuro toelagen aan ILVO voor reductie niet-energetische emissie rundvee en carbon counts.
- 799 keuro subsidie aan VITO voor de Vlaamse bijdrage Internationale Klimaatfinanciering.
- 2,2 miljoen euro toelage aan VDAB voor energierenovatie gebouwen VDAB.
- 11,4 miljoen euro toelage aan VEKA voor Calls Energieconsulenten, Energieleningen Plus, Pilotproject ondersteuning sociale doelgroep voor onderhoud en afstelling verwarming en uitbreiding burenpremie.
- 7,5 miljoen euro toelage aan VEB voor call voor ondersteuning ESCO-projecten in het onderwijs.
- 2,1 miljoen euro toelage aan HFB voor actieplan mobiliteit VO.
- 3.718 keuro toelage aan CJM voor energetische renovatie van culturele infrastructuur en in jeugdinfrastructuur.
- 3,0 miljoen euro toelage aan VLIF voor reductie energetische emissies met hoog effect broeikasgasreductie.
- 8,2 miljoen euro toelage aan VIPA voor verbeteren energie-efficiëntie van de gebouwen in de sector Welzijn, Volksgezondheid en Gezin.
- 3,8 miljoen euro toelage aan GO! voor energiebesparing in onderwijsinfrastructuur en ondersteuning definitieve uitdienstname oude stookolieketels onderwijs.

Niet aangewende kredieten van het Vlaams Klimaatfonds zijn inmiddels overgedragen naar 2022.

De volgende budgettaire toelichtingen gaan niet dieper in op de technische uitgaven in het kader van overflow. Voor bijkomende toelichting hierover wordt graag verwezen naar de algemene toelichting bij de uitgavenbegroting.

1.3.1 Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid

Ontvangstenartikelen

QE0-9QHETIB-OW – EEN AMBITIEUS EN REALISTISCH KLIMAATBELEID VOOR DE PERIODE 2021-2030 (KLIMAATFONDOS)

Korte inhoud begrotingsartikel

Het Vlaams Klimaatfonds is een begrotingsfonds. Alle ontvangsten worden zeer breed ingezet worden ter financiering van het Vlaamse klimaatbeleid. De ontvangsten worden begroot op dit artikel QE0-9QHETIB-OW. De uitgavenartikels van het Klimaatfonds zijn artikel QE0-1QHE4IB-WT en alle -IS-dotatiestromen die vertrekken vanuit begrotingsprogramma QH Klimaat.

De Federale Overheid fungeert in het kader van het Europees systeem van emissierechten (EU ETS) als veiler van de Belgische emissierechten en ontvangt de Belgische veilinginkomsten.

Overeenkomstig het Samenwerkingsakkoord betreffende de verdeling van de Belgische klimaat- en energiedoelstellingen voor de periode 2013-2020 wordt hiervan jaarlijks 52,76% overgedragen aan Vlaanderen, waar ze in het Vlaams Klimaatfonds worden opgenomen. Via dit artikel wordt het Vlaams deel van de betrokken veilinginkomsten ontvangen.

Hiernaast worden via dit artikel op termijn ook de eventuele terugbetalingen ontvangen van de (onbenut gebleven) subsidies die uitgekeerd werden aan niet-geconsolideerde actoren in het kader van de uitvoering van goedgekeurde projecten binnen het Vlaams Klimaatfonds.

Het begrotingsartikel QB0-9QHETIB-OW rekent op termijn ook de opbrengsten aan van het klimaatresponsabiliseringsmechanisme volgens artikel 65 quater, waarbij voor elk gewest in een meerjarig traject wordt voorzien van te behalen doelstellingen inzake het terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen. Vanaf 2016 treedt er een bonus-malussysteem in voege, waarbij de gewesten supplementaire opbrengsten uit de federale emissierechten kunnen verkrijgen als ze de doelstellingen in het traject overtreffen. Omgekeerd kunnen ze ook een malus oplopen als ze de doelstellingen van het traject niet behalen. Tot op heden trad het bonus-malussysteem nog niet in voege.

(duizend euro)			
2021	AO	TO	LO
2e BA	0	187.143	0
Uitvoering	0	203.941	0

Inhoudelijke toelichting

De aangerekende ontvangsten voor het Klimaatfonds in 2021 uit de veiling van emissierechten lagen met 7.623 keuro hoger ten opzichte van de raming BA 2021. Bij de opmaak van de begrotingsaanpassing 2021 werd uitgegaan van de marktprijs onder EU ETS van 25,25 € (meerjarenraming november 2020), terwijl de prijs van een CO2-recht vanaf maart 2021 boven de 40 euro per ton CO2 steeg. Op basis van de gerealiseerde inkomsten in de periode 1 mei 2020 – 30 april 2021 werd hiervoor uiteindelijk een ESR-ontvangst aangerekend van circa 203.941 keuro.

Uitgavenartikelen

QE0-1QHE4IB-WT – EEN AMBITIEUS EN REALISTISCH KLIMAATBELEID VOOR DE PERIODE 2021-2030 (KLIMAATFONDS)

Korte inhoud begrotingsartikel

Uitvoering van de strategische plannen gericht op het uitvoeren en versterken van het korte-termijn-klimaatbeleid om zo te komen tot een klimaatvriendelijke samenleving.

Interne Vlaamse mitigatiemaatregelen via cofinancieringssysteem, deel van de Vlaamse bijdragen voor internationale klimaatfinanciering...

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2021	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgaven	13.589	102.060	24.034	25.036	120.037	7.988

Inhoudelijke toelichting

De Vlaamse Regering keurde de voorbije jaren 4 grote klimaatmaatregelpakketten goed van respectievelijk 21,5 miljoen, 324 miljoen, 114 miljoen en 75 miljoen euro (Actieplan Klimaat). Deze pakketten zijn reeds in uitvoering gegaan de voorbije jaren en de uitvoering heeft impact op de begroting 2020.

Er werd nog een vastlegging van 550 keuro uitgevoerd voor Enerpedia 4.0 (energieadvies landbouw) uit de 4de VKF-ronde.

De effectieve vereffeningen voor maatregelen onder de eerste 4 VKF-rondes betreffen onder meer:

- Subsidies groendaken.
- Subsidies lokale vergroeningen.
- Subsidies ontharding.
- Maatregelen Internationale Klimaatfinanciering.
- Laadpaalinfrastructuur.
- Enerpedia 3.0 en Enerpedia 4.0 energieadvies landbouw.

De Vlaamse Regering keurde op 18 december 2020 een 5de klimaatmaatregelpakket goed van 73,6 miljoen euro. Er werden hiervoor volgende vastleggingen uitgevoerd:

- 5,464 mio euro voor Vlaamse bijdrage Internationale klimaatfinanciering.
- 44 keuro klimaatmaatregel CarbonCounts aan departement LV.

De effectieve vereffeningen i.k.v. deze 5de VKF-ronde betreffen onder meer:

- 4.132 keuro voor Vlaamse bijdrage Internationale klimaatfinanciering.
- 44 keuro voor klimaatmaatregel CarbonCounts aan departement LV.

De overige 17.978 keuro gerealiseerd VAK bij BU2021 betreffen overgedragen openstaande vastleggingen uit het verleden.

Het niet gerealiseerd VAK en VEK wordt overgedragen naar volgend begrotingsjaar, cfr werking begrotingsfonds.

QE0-1QHE4IC-IS – VLAAMSE INSTELLING VOOR TECHNOLOGISCH ONDERZOEK (VITO)

Korte inhoud begrotingsartikel

Dit artikel maakt deel uit van de uitgavenzijde van het Vlaams Klimaatfonds en via dit artikel wordt bijgedragen aan de uitvoering van de strategische doelstellingen omtrent het uitvoeren en versterken van het korte termijn klimaatbeleid.

Concreet worden de middelen op dit artikel door VITO ingezet ter uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse Regering inzake intern klimaatbeleid.

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2021	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgaven	0	799	799	0	799	320

Inhoudelijke toelichting

In het kader van de goedkeuring van het VKF bestedingskader 2021, en de bijhorende aanwending van 73,6 miljoen euro aan middelen uit het Klimaatfonds (beslist beleid), wordt vanuit het Vlaams Klimaatfonds een eenmalig budget van 799 keuro voorzien voor projectsubsidies aan VITO i.h.k.v. de Vlaamse bijdrage aan internationale klimaatfinanciering voor volgende projecten:

- 200 keuro Niamey Climate Fores
- 200 keuro Pollution monitoring, Emission control and Remediation methods to safeguard Irrigation Schemes using treated wastewater in a Changing climate fOR PEri-urban agriculture – PERISCOPE
- 200 keuro Mozambique Energy Sector Support (in the wider NDC Support Center framework)
- 199 keuro Capacity Building of Faculty staff, Students and Youth for Urban Climate Resilience: Ayodhya implementation

QE0-1QHE4ID-IS – SPORT VLAANDEREN

Korte inhoud begrotingsartikel

Dit artikel maakt deel uit van de uitgavenzijde van het Vlaams Klimaatfonds en via dit artikel wordt bijgedragen aan de uitvoering van de strategische doelstellingen omtrent het uitvoeren en versterken van het korte termijn klimaatbeleid.

Concreet worden de middelen op dit artikel door Sport Vlaanderen ingezet ter uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse Regering inzake intern klimaatbeleid.

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2021	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgaven	4.200	4.200	0	4.200	4.200	0

Inhoudelijke toelichting

In het kader van de goedkeuring van het VKF bestedingskader 2021, en de bijhorende aanwending van 73,6 miljoen euro aan middelen uit het Klimaatfonds (beslist beleid), wordt vanuit het Vlaams Klimaatfonds een eenmalig budget van 4.200 keuro voorzien voor energetische renovatie van sportinfrastructuur door Sport Vlaanderen.

Sport Vlaanderen heeft in 2021 echter geen voorstel van maatregel voorgelegd aan de Vlaamse Regering waardoor het budget overgedragen is naar 2022.

QE0-1QHE4IE-IS – FONDS ONROEREND ERFGOED

Korte inhoud begrotingsartikel

Dit artikel maakt deel uit van de uitgavenzijde van het Vlaams Klimaatfonds en via dit artikel wordt bijgedragen aan de uitvoering van de strategische doelstellingen omtrent het uitvoeren en versterken van het korte termijn klimaatbeleid.

Concreet worden de middelen op dit artikel door Agentschap Onroerend Erfgoed ingezet ter uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse Regering inzake intern klimaatbeleid.

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2021	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgaven	2.500	0	0	2.500	0	0

Inhoudelijke toelichting

In het kader van de goedkeuring van het VKF bestedingskader 2021, en de bijhorende aanwending van 73,6 miljoen euro aan middelen uit het Klimaatfonds (beslist beleid), wordt vanuit het Vlaams Klimaatfonds een eenmalig budget van 2.500 keuro voorzien voor educatie, sensibilisaties en subsidies voor energiezuinig onroerend erfgoed bij Agentschap Onroerend Erfgoed.

Omdat Agentschap Onroerend Erfgoed geen projectvoorstel had werd het voorziene budget verschoven naar het begrotingsartikel QE0-1QHE4IR-IS voor de maatregel grondige energetische renovaties en vervangingsbouw van sociale huisvesting bij VMSW.

QE0-1QHE4IF-IS – VLAAMSE DIENST VOOR ARBEIDSBEMIDDELING EN BEROEPSOPLEIDING (VDAB)

Korte inhoud begrotingsartikel

Dit artikel maakt deel uit van de uitgavenzijde van het Vlaams Klimaatfonds en via dit artikel wordt bijgedragen aan de uitvoering van de strategische doelstellingen omtrent het uitvoeren en versterken van het korte termijn klimaatbeleid.

Concreet worden de middelen op dit artikel door VDAB ingezet ter uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse Regering inzake intern klimaatbeleid.

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2021	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgaven	2.200	2.200	2.200	2.200	2.200	2.200

Inhoudelijke toelichting

In het kader van de goedkeuring van het VKF bestedingskader 2021, en de bijhorende aanwending van 73,6 miljoen euro aan middelen uit het Klimaatfonds (beslist beleid),

wordt vanuit het Vlaams Klimaatfonds een eenmalig budget van 2.200 keuro voorzien en uitbetaald voor energierenovatie gebouwen door VDAB.

QE0-1QHE4IK-IS – ENERGIEFONDS

Korte inhoud begrotingsartikel

Dit artikel maakt deel uit van de uitgavenzijde van het Vlaams Klimaatfonds en via dit artikel wordt bijgedragen aan de uitvoering van de strategische doelstellingen omtrent het uitvoeren en versterken van het korte termijn klimaatbeleid.

Concreet worden de middelen op dit artikel door VEKA ingezet ter uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse Regering inzake intern klimaatbeleid.

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2021	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgaven	13.000	14.200	11.400	13.000	14.200	11.400

Inhoudelijke toelichting

In het kader van de goedkeuring van het VKF bestedingskader 2021, en de bijhorende aanwending van 73,6 miljoen euro aan middelen uit het Klimaatfonds (beslist beleid), wordt vanuit het Vlaams Klimaatfonds een eenmalig budget van 6.400 keuro voorzien en uitbetaald voor volgende maatregelen bij VEKA:

- 4.000 keuro voor Calls Energieconsulenten en thermografie.
- 1.400 keuro voor pilootproject ondersteuning sociale doelgroep voor onderhoud en afstelling verwarming.
- 1.000 keuro voor netbeheerdervergoedingen burenpremie.

In het kader van renteloos renovatiekrediet/energielening+ werd er 5.000 keuro voorzien en uitbetaald als cofinanciering vanuit het Vlaams Klimaatfonds.

Voor de maatregel Ondersteuning VME voor opmaak BENOvatiemasterplan appartementen werd er in 2021 geen voorstel van maatregel voorgelegd aan de Vlaamse Regering waardoor dit budget van 2.800 keuro werd overgedragen naar 2022.

QE0-1QHE4IM-IS – EIGEN VERMOGEN INSTITUUT VOOR LANDBOUW- EN VISSERIJONDERZOEK (EV ILVO)

Korte inhoud begrotingsartikel

Dit artikel maakt deel uit van de uitgavenzijde van het Vlaams Klimaatfonds en via dit artikel wordt bijgedragen aan de uitvoering van de strategische doelstellingen omtrent het uitvoeren en versterken van het korte termijn klimaatbeleid.

Concreet worden de middelen op dit artikel door ILVO ingezet ter uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse Regering inzake intern klimaatbeleid.

(duizend euro)		
	VAK	VEK

2021	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgaven	0	397	356	0	397	193

Inhoudelijke toelichting

In het kader van de goedkeuring van het VKF bestedingskader 2021, en de bijhorende aanwending van 73,6 miljoen euro aan middelen uit het Klimaatfonds (beslist beleid), wordt vanuit het Vlaams Klimaatfonds een eenmalig budget van 356 keuro voorzien en uitbetaald voor volgende maatregelen bij ILVO:

- 325 keuro voor reductie niet-energetische emissies rundvee (versnelde kwalitatieve uitrol van de Klimrektool).
- 31 keuro voor het project CarbonCounts.

QE0-1QHE4IP-IS – VLAAMS ENERGIEBEDRIJF (VEB)

Korte inhoud begrotingsartikel

Dit artikel maakt deel uit van de uitgavenzijde van het Vlaams Klimaatfonds en via dit artikel wordt bijgedragen aan de uitvoering van de strategische doelstellingen omtrent het uitvoeren en versterken van het korte termijn klimaatbeleid.

Concreet worden de middelen op dit artikel door VEB ingezet ter uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse Regering inzake intern klimaatbeleid.

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2021	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgaven	7.500	7.500	7.500	7.500	7.500	7.500

Inhoudelijke toelichting

In het kader van de goedkeuring van het VKF bestedingskader 2021, en de bijhorende aanwending van 73,6 miljoen euro aan middelen uit het Klimaatfonds (beslist beleid), wordt vanuit het Vlaams Klimaatfonds een eenmalig budget van 7.500 keuro voorzien en uitbetaald voor de Call voor ondersteuning van ESCO-projecten in het onderwijs door VEB.

QE0-1QHE4IQ-IS – HET FACILITAIR BEDRIJF (HFB)

Korte inhoud begrotingsartikel

Dit artikel maakt deel uit van de uitgavenzijde van het Vlaams Klimaatfonds en via dit artikel wordt bijgedragen aan de uitvoering van de strategische doelstellingen omtrent het uitvoeren en versterken van het korte termijn klimaatbeleid.

Concreet worden de middelen op dit artikel door Agentschap HFB ingezet ter uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse Regering inzake intern klimaatbeleid.

(duizend euro)	
	VAK
	VEK

2021	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgaven	5.400	2.100	2.100	5.400	2.100	2.100

Inhoudelijke toelichting

In het kader van de goedkeuring van het VKF bestedingskader 2021, en de bijhorende aanwending van 73,6 miljoen euro aan middelen uit het Klimaatfonds (beslist beleid), wordt vanuit het Vlaams Klimaatfonds een eenmalig budget van 2.100 keuro voorzien en uitbetaald voor Actieplan mobiliteit VO bij HFB.

QE0-1QHE4IR-IS – VLAAMSE MAATSCHAPPIJ VOOR SOCIAAL WONEN (VMSW)

Korte inhoud begrotingsartikel

Dit artikel maakt deel uit van de uitgavenzijde van het Vlaams Klimaatfonds en via dit artikel wordt bijgedragen aan de uitvoering van de strategische doelstellingen omtrent het uitvoeren en versterken van het korte termijn klimaatbeleid.

Concreet worden de middelen op dit artikel door VMSW ingezet ter uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse Regering inzake intern klimaatbeleid.

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2021	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgaven	5.900	8.400	0	5.900	8.400	0

Inhoudelijke toelichting

In het kader van de goedkeuring van het VKF bestedingskader 2021, en de bijhorende aanwending van 73,6 miljoen euro aan middelen uit het Klimaatfonds (beslist beleid), wordt vanuit het Vlaams Klimaatfonds een eenmalig budget van 8.400 keuro voorzien en uitbetaald voor energetische renovatie sociale woningen bij VMSW.

VMSW heeft in 2021 echter geen voorstel van maatregel voorgelegd aan de Vlaamse Regering waardoor het budget overgedragen is naar 2022.

QE0-1QHE4IS-IS – FONDS INFRASTRUCTUUR CULTUUR EN JEUGD

Korte inhoud begrotingsartikel

Dit artikel maakt deel uit van de uitgavenzijde van het Vlaams Klimaatfonds en via dit artikel wordt bijgedragen aan de uitvoering van de strategische doelstellingen omtrent het uitvoeren en versterken van het korte termijn klimaatbeleid.

Concreet worden de middelen op dit artikel door Departement CJM ingezet ter uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse Regering inzake intern klimaatbeleid.

(duizend euro)		
	VAK	VEK

2021	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgaven	5.860	5.860	3.718	5.860	5.860	3.718

Inhoudelijke toelichting

In het kader van de goedkeuring van het VKF bestedingskader 2021, en de bijhorende aanwending van 73,6 miljoen euro aan middelen uit het Klimaatfonds (beslist beleid), wordt vanuit het Vlaams Klimaatfonds een eenmalig budget van 3.718 keuro voorzien en uitbetaald voor volgende maatregelen bij CJM:

- 1.500 keuro Energierenovatie culturele infrastructuur – subsidies.
- 1.500 keuro Energierenovatie culturele infrastructuur – eigen infrastructuur.
- 718 keuro voor energiebesparing in jeugdinfrastructuur – subsidies.

Voor de maatregel Energiebesparing in jeugdinfrastructuur – eigen infrastructuur werd er in 2021 geen voorstel aan de Vlaamse Regering voorgelegd en werd het budget van 2.142 keuro overgedragen naar 2022.

QE0-1QHE4IT-IS – VLAAMS LANDBOUWINVESTERINGSFONDS (VLIF)

Korte inhoud begrotingsartikel

Dit artikel maakt deel uit van de uitgavenzijde van het Vlaams Klimaatfonds en via dit artikel wordt bijgedragen aan de uitvoering van de strategische doelstellingen omtrent het uitvoeren en versterken van het korte termijn klimaatbeleid.

Concreet worden de middelen op dit artikel door VLIF ingezet ter uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse Regering inzake intern klimaatbeleid.

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2021	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgaven	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000

Inhoudelijke toelichting

In het kader van de goedkeuring van het VKF bestedingskader 2021, en de bijhorende aanwending van 73,6 miljoen euro aan middelen uit het Klimaatfonds (beslist beleid), wordt vanuit het Vlaams Klimaatfonds een eenmalig budget van 3.000 keuro voorzien en uitbetaald voor reductie energetische emissies met hoog effect broeikasgasreductie bij VLIF.

QE0-1QHE4IU-IS – VLAAMS INFRASTRUCTUURFONDS VOOR PERSOONSGEBONDEN AANGELEGENHEDEN (VIPA)

Korte inhoud begrotingsartikel

Dit artikel maakt deel uit van de uitgavenzijde van het Vlaams Klimaatfonds en via dit artikel wordt bijgedragen aan de uitvoering van de strategische doelstellingen omtrent het uitvoeren en versterken van het korte termijn klimaatbeleid.

Concreet worden de middelen op dit artikel door VIPA ingezet ter uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse Regering inzake intern klimaatbeleid.

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2021	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgaven	8.200	8.200	8.200	8.200	8.200	8.200

Inhoudelijke toelichting

In het kader van de goedkeuring van het VKF bestedingskader 2021, en de bijhorende aanwending van 73,6 miljoen euro aan middelen uit het Klimaatfonds (beslist beleid), wordt vanuit het Vlaams Klimaatfonds een eenmalig budget van 8.200 keuro voorzien en uitbetaald voor verbeteren energie-efficiëntie van de gebouwen in de sector Welzijn, Volksgezondheid en Gezin bij VIPA.

QE0-1QHE4IW-IS – HET GEMEENSCHAPSONDERWIJS (GO!)

Korte inhoud begrotingsartikel

Dit artikel maakt deel uit van de uitgavenzijde van het Vlaams Klimaatfonds en via dit artikel wordt bijgedragen aan de uitvoering van de strategische doelstellingen omtrent het uitvoeren en versterken van het korte termijn klimaatbeleid.

Concreet worden de middelen op dit artikel door GO! ingezet ter uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse Regering inzake intern klimaatbeleid.

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2021	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgaven	1.596	3.857	3.857	1.596	3.857	3.857

Inhoudelijke toelichting

In het kader van de goedkeuring van het VKF bestedingskader 2021, en de bijhorende aanwending van 73,6 miljoen euro aan middelen uit het Klimaatfonds (beslist beleid), wordt vanuit het Vlaams Klimaatfonds een eenmalig budget van 3.857 keuro voorzien en uitbetaald voor volgende maatregelen bij GO!:

- 1.064 keuro voor energiebesparing in onderwijsinfrastructuur.
- 2.793 keuro voor ondersteuning definitieve uitdienst name oude stookolieketels.

QE0-1QHE4IX-IS – AGENTSCHAP VOOR INFRASTRUCTUUR IN HET ONDERWIJS (AGION)

Korte inhoud begrotingsartikel

Dit artikel maakt deel uit van de uitgavenzijde van het Vlaams Klimaatfonds en via dit artikel wordt bijgedragen aan de uitvoering van de strategische doelstellingen omtrent het uitvoeren en versterken van het korte termijn klimaatbeleid.

Concreet worden de middelen op dit artikel door AGION ingezet ter uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse Regering inzake intern klimaatbeleid.

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2021	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgaven	4.704	4.704	0	4.704	4.704	0

Inhoudelijke toelichting

In het kader van de goedkeuring van het VKF bestedingskader 2021, en de bijhorende aanwending van 73,6 miljoen euro aan middelen uit het Klimaatfonds (beslist beleid), wordt vanuit het Vlaams Klimaatfonds een eenmalig budget van 4.704 keuro voorzien voor volgende maatregelen bij AGION:

- Energiebesparing in onderwijsinfrastructuur.
- Ondersteuning definitieve uitdienstname oude stookolieketels.

Voor deze twee maatregelen werd er in 2021 nog geen voorstel aan de Vlaamse Regering voorgelegd en werd het budget van 4.704 keuro overgedragen naar 2022.

QE0-1QHE4IY-IS – FONDS VOOR INNOVEREN EN ONDERNEMEN

Korte inhoud begrotingsartikel

Dit artikel maakt deel uit van de uitgavenzijde van het Vlaams Klimaatfonds en via dit artikel wordt bijgedragen aan de uitvoering van de strategische doelstellingen omtrent het uitvoeren en versterken van het korte termijn klimaatbeleid.

Concreet worden de middelen op dit artikel door VLAIO ingezet ter uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse Regering inzake intern klimaatbeleid.

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2021	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgaven	93.786	93.791	89.945	93.786	93.791	89.945

Inhoudelijke toelichting

Het Fonds voor Innoveren en Ondernemen heeft in 2020 voor een totaalbedrag van 89.945 keuro aan vergoedingen uitbetaald aan energie-intensieve bedrijven in het kader

van de uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse Regering inzake indirecte "carbon leakage" (ICL). Via deze weg worden deze middelen terugbetaald aan het Fonds voor Innoveren en Ondernemen vanuit het Klimaatfonds.

In het kader van de goedkeuring van het VKF bestedingskader 2021, en de bijhorende aanwending van 73,6 miljoen euro aan middelen uit het Klimaatfonds (beslist beleid), wordt vanuit het Vlaams Klimaatfonds een eenmalig budget van 1.000 keuro voorzien voor versterking van de ecologiepremie door VLAIO. Voor deze maatregelen werd er in 2021 nog geen voorstel aan de Vlaamse Regering voorgelegd en werd het budget van 1.000 keuro overgedragen naar 2022.

Voor de bespreking van interne stromen wordt generiek verwezen naar de bespreking van de begrotingen van de betrokken Vlaamse rechtspersonen.

1.3.2 DAB's

Niet van toepassing.

1.3.3 Overige entiteiten onder gezag

Niet van toepassing.

1.3.4 Overige entiteiten onder toezicht

Niet van toepassing.

VII. APPARAATSKREDIETEN

TOTAAL APPARAATSKREDIETEN BBT ENERGIE EN KLIMAAT

2021	AO	TO	LO	VAK	VEK
2e aanpassing BA	0	0	0	10.523	10.523
2e aanpassing BA-JR	0	0	0	11.070	10.600
BU	0	0	0	10.319	9.714

PROGRAMMA QA - QE0 – VLAAMS ENERGIE- EN KLIMAATAGENTSCHAP

(duizend euro)					
2021	AO	TO	LO	VAK	VEK

2e aanpassing BA	0	0	0	10.523	10.523
2e aanpassing BA-JR	0	0	0	11.070	10.600
BU	0	0	0	10.319	9.714

Binnen het beleidsveld Energie waren er in 2021 twee entiteiten actief met kredieten binnen het apparaatsprogramma QA van het beleidsdomein Omgeving: het Vlaams Energie- en klimaatagentschap (VEKA) en het departement Omgeving. Het VEA werd op 1 januari 2021 omgevormd tot het VEKA. De apparaatskredieten van VEKA worden beschreven in bovenstaande tabel. Aangezien het departement Omgeving in hoofdzaak actief is binnen andere beleidsvelden (Omgeving en Natuur, Klimaat, Dierenwelzijn) wordt er voor de bespreking van de achterliggende begrotingsartikels QB0-1QAX2ZZ-LO en QB0-1QAX2ZZ-WT verwezen naar de BBT voor het beleidsveld Omgeving en Natuur.

Ontvangstenartikelen
Niet van toepassing.

Uitgavenartikelen

QE0-1QAE2ZZ-LO - LONEN

Korte inhoud begrotingsartikel

Vanuit dit artikel worden personeelsuitgaven van het VEKA (IVA zonder rechtspersoonlijkheid) gefinancierd.

(duizend euro)					
2021	AO	TO	LO	VAK	VEK
2e aanpassing BA	0	0	0	9.847	9.847
2e aanpassing BA-JR	0	0	0	9.924	9.924
BU	0	0	0	9.239	9.239

Inhoudelijke toelichting

Het VEKA werd opgericht vanaf 1 januari 2021. De missie van het VEKA is als volgt vastgelegd in het Energiebesluit (artikel 2.1.2.):

"Het VEKA heeft als missie het voorbereiden, stimuleren, coördineren, uitvoeren, opvolgen en evalueren van beleidsinitiatieven op het vlak van energie en broeikasgasemissies die bijdragen aan de omslag naar een klimaatneutrale en

duurzame samenleving in Vlaanderen, waarbij de beleidsinstrumenten op een kostenefficiënte en kwaliteitsvolle manier worden ingezet en rekening wordt gehouden met de sociale en economische impact.”

De hiervoor aan het VEKA toegekende taken inzake energie en klimaat zijn eveneens vastgelegd in het Energiebesluit (artikel 2.1.3) of zijn vastgelegd bij of krachtens decreet of zijn door de Vlaamse Regering aan het Agentschap toevertrouwd.

QE0-1QAE2ZZ-WT - WERKING EN TOELAGEN

Korte inhoud begrotingsartikel

Vanuit dit artikel worden apparaatskredieten van het VEKA gefinancierd.

(duizend euro)					
2021	AO	TO	LO	VAK	VEK
2e aanpassing BA	0	0	0	676	676
2e aanpassing BA-JR	0	0	0	1.146	676
BU	0	0	0	1.080	475

Inhoudelijke toelichting

Beperkt budget met algemene werkingskosten, persoonsgebonden ICT-middelen en investeringen in het apparaat.

VIII. LIJST MET AFKORTINGEN

AGION	Agentschap voor infrastructuur in het Onderwijs
ANB	Agentschap voor Natuur en Bos
AO	Algemene ontvangsten
BA	Begrotingsaanpassing
BBP	Bruto binnenlands product
BBT	Beleids- en begrotingstoelichting
BEN	Bijna-energieneutraal
BO	Begrotingsopmaak
CORSIA	Carbon Offsetting and Reduction Scheme for International Aviation
DAB	Dienst met afzonderlijk beheer
EBO	Energiebeleidsovereenkomst
EMD	Electricity Market Design richtlijn (EU Richtlijn 2019/944 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit)
ENOVER	Energie-Overleg Staat-Gewesten
EPB	Energieprestatie en binnenklimaat
EPBD	Energy performance of buildings directive
EPC	Energieprestatiecertificaat
ESR	Europees stelsel van nationale en regionale rekeningen
ETS	Emissions Trading System
EU	Europese Unie
FIO	Fonds voor Innoveren en Ondernemen
FOCI	Fonds Culturele Infrastructuur
GO!	Gemeenschapsonderwijs
GWh	Gigawattuur
GwH	Grondwettelijk Hof
HFB	Agentschap Facilitair Bedrijf
ICL	Indirect carbon leakage
ICT	Informatie- en communicatietechnologie

ILVO	Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek
IRENA	International Renewable Energy Agency
ISE	Inhoudelijk structuurelement
IVA	Intern verzelfstandigd agentschap
kgoe	Kilogram olie-equivalent
kV	Kilovolt
kW	Kilowatt
kWe	Kilowatt elektrisch vermogen
kWh	Kilowattuur
LO	Leningsopbrengsten
LS	Laagspanning (≤ 1 kV)
MS	Middenspanning (> 1 kV en ≤ 26 kV)
MW	Megawatt
MWe	Megawatt elektrisch vermogen
NACE	Algemene Nomenclatuur van de Economische Activiteiten in de Europese Gemeenschap
NEKP	Nationaal Energie- en Klimaatplan
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
PJ	Petajoule
PMV	Participatiemaatschappij Vlaanderen
PV	Fotovoltaïsch (EN: photovoltaic)
RED(II)	Renewable Energy Directive
REG	Rationeel energiegebruik
SDG	Sustainable Development Goals
TO	Toegewezen ontvangsten
TWh	Terrawattuur
VAK	Vastleggingskrediet
VCB	Vlaamse Confederatie Bouw
VEB	Vlaams Energiebedrijf

VEK	Vereffeningskrediet
VEKA	Vlaams Energie- en Klimaatagentschap
VEKP	Vlaams Energie- en Klimaatplan
VIF	Vlaams Infrastructuurfonds
VIPA	Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden
VITO	Vlaams Instituut voor Technologisch Onderzoek
VKF	Vlaams Klimaatfonds
VLIF	Vlaams Landbouwinvesteringsfonds
VME	Vereniging van Mede-eigenaars
VMSW	Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen
VREG	Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt
WKK	Warmte-krachtkoppeling

BIJLAGE I: 'OVERZICHT BELEIDS- EN REGELGEVINGSINITIATIEVEN'

Voor een overzicht van de beleidsinitiatieven voor begrotingsjaar 2021 ter uitvoering van het Vlaams Regeerakkoord 2019-2024 of de Beleidsnota Energie 2019-2024 en de Beleidsnota Klimaat 2019-2024, wordt verwezen naar de toelichtingen bij de strategische en operationele doelstellingen (cfr. supra).

Een overzicht van de regelgevingsinitiatieven voor begrotingsjaar 2021 ter uitvoering van het Vlaams Regeerakkoord 2019-2024 of de Beleidsnota Energie 2019-2024 en de Beleidsnota Klimaat 2019-2024, is hieronder opgenomen.

1 ISE Energie

Omschrijving initiatief	SD/OD	Timing	Korte omschrijving
Verzameldecreet II		1 ^{ste} principiële goedkeuring 21 mei 2021 2 ^{de} principiële goedkeuring 9 juli 2021 Definitieve goedkeuring 1 oktober 2021 Bekrachtiging 17 december 2021	Verduidelijking van enkele rechtsgronden rond het Energiefonds; wijzigingen rond flexibiliteitsdiensten door elektriciteitsopslagfaciliteiten en energiedelen; de ontwikkeling van het energiedataplatform en de databank premies; de rechtsgrond voor het publiek maken van gegevens uit het EPC en het opladen van EPB-stavingstukken in de databank; een wijziging met betrekking tot de boetebepalingen en berekeningswijzen rond installatie-eisen bij EPB.
Besluit oprichting van een uniek loket voor de aanvraag en behandeling van bepaalde woon- en energieprijzen	SD 1, OD 1.1	1ste principiële goedkeuring: 9 juli 2021 2de principiële goedkeuring: 3 december 2021 Definitieve goedkeuring: 4 februari 2022	Het besluit wijzigt de enkele bepalingen in het Energiebesluit en de Vlaamse Codex Wonen met het oog op het integreren van de premies die gericht zijn op energiebesparing en kwaliteitsverbetering van de woning tot een overkoepelende woningrenovatiepremie. Deze

			<p>premie kan aangevraagd worden via een uniek loket.</p> <p>De premiehoogtes worden aangepast en op elkaar afgestemd.</p>
<p>Steun energetische renovatieprojecten noodkoopwoningen en energielening</p>	<p>SD 1, OD 1.1</p>	<p>1ste principiële goedkeuring: 21 mei 2021</p> <p>Definitieve goedkeuring: 16 juli 2021</p>	<p>Het besluit wijzigt een aantal aspecten van het noodkoopfonds, op basis van de in 2020 uitgevoerde evaluatie. De doelgroep voor de 0%-energielening werd uitgebreid met eindafnemers met uitsluitend nachttarief.</p> <p>Daarnaast wordt het mogelijk gemaakt om de aardgasdistributienetbeheerders te vergoeden voor de kosten die ze maken door de toepassing van de minimale levering aardgas voor klanten met een budgetmeter. Tenslotte werden de bandingfactoren voor installaties die niet geactualiseerd worden, voortaan berekend op basis van de energieprijzen van de voorgaande 24 maanden in plaats van de voorgaande 12 maanden, om te vermijden dat de ondersteuning te sterk fluctueert door kortetermijn schommelingen in de prijs.</p>
<p>Verzamelbesluit VI</p>	<p>SD 3, OD 3.2 SD 7, OD 7.1</p>	<p>1ste principiële goedkeuring: 29 oktober 2021</p> <p>2de principiële goedkeuring: 10 december 2021</p> <p>3de principiële goedkeuring: 17 december 2021</p> <p>Definitieve goedkeuring: 4 februari 2022</p>	<p>Aanpassing van het Energiebesluit m.b.t. aanpassing sociale openbaardienstverplichtingen, aanpassing van de hoogte van de premie voor nieuwe PV-installaties, uitbreiding van de kortingsbon voor de aankoop van energiezuinige huishoudtoestellen tot huurformule, invoering van een nieuwe premie voor asbestverwijdering in combinatie met een fotovoltaïsche installatie</p>

BVR Retroactieve investeringspremie I	SD 3, OD 3.1	1ste principiële goedkeuring: 12 februari 2021 2de principiële goedkeuring: 5 maart 2021 3 ^e principiële goedkeuring: 14 april 2021 4 ^e principiële goedkeuring: 30 april 2021 Definitieve goedkeuring: 9 juli 2021	Het besluit biedt een oplossing voor de prosumenten die worden gevat door de gevolgen van het arrest van het Grondwettelijk Hof over de terugdraaiende teller. Het besluit voert een retroactieve investeringspremie in voor eigenaars van zonnepanelen waarvoor de virtueel terugdraaiende teller wegvalt. Als flankerend beleid worden de premiemodaliteiten en de premiehoogte van de batterijpremie aangepast en worden de batterijpremie en warmtepompboilerpremie verlengd tot in 2024. Tevens wordt voorzien in een nieuwe REG-premie om accumulatieverwarming, elektrische boilers en warmtepompen automatisch aan te sturen.
BVR Retroactieve investeringspremie II	SD 3, OD 3.1	1ste principiële goedkeuring: 4 juni 2021 2 ^e principiële goedkeuring: 9 juli 2021 Definitieve goedkeuring: 10 september 2021	Het besluit biedt een oplossing voor de prosumenten die worden gevat door de gevolgen van het arrest van het Grondwettelijk Hof over de terugdraaiende teller. Het besluit voert een retroactieve investeringspremie in voor andere decentrale productie-installaties dan fotovoltaïsche zonnepanelen waarvoor de virtuele terugdraaiende teller wegvalt en voor de plaatsing van een warmtepomp in dienst genomen voor 1 januari 2021 in combinatie met fotovoltaïsche zonnepanelen.
BVR Retroactieve investeringspremie III	SD 3, OD 3.1	1ste principiële goedkeuring: 29 oktober 2021 2 ^{de} principiële goedkeuring: 25 februari 2022 Definitieve goedkeuring: 29 april 2022	Flankerend beleid voor het te hoge aanrekeningdistributienettarieven bij verlies virtuele terugdraaiende teller

Wijziging Energiedecreet en Vlaamse Codex Wonen: Uniek loket renovatie- en energiepemie	SD 1, OD 1.1	1 ^{ste} principiële goedkeuring: 5 februari 2021 2 ^{de} principiële goedkeuring 21 mei 2021 Definitieve goedkeuring 9 juli 2021 Bekrachtiging 19 november 2021	In het decreet wordt de basis gelegd voor de inrichting van een uniek loket bij de Vlaamse overheid voor de aanvragers van een renovatie- en/of een energiepemie. Tegelijk wordt de decretale basis gelegd voor het recht op een renovatiepemie in hoofde van de vereniging van mede-eigenaars die renovaties van de gemeenschappelijke delen van appartementsgebouwen uitvoeren.
Verzameldecreet III	SD 1, OD 1.1 & OD 1.3	1 ^{ste} principiële goedkeuring 29 oktober 2021 2 ^{de} principiële goedkeuring: 10 december 2021 3 ^{de} principiële goedkeuring: 17 december 2021 Definitieve goedkeuring: 18 februari 2022 Bekrachtiging: 18 maart 2022	Aanpassing forfaitaire kost aardgasaansluitingen, een verbod op de aanleg van propaan- en butaangasnetten op plaatsen waar er geen aardgasnet mag liggen, aanpassingen energieprestatiecertificaten...
BVR Renovatieverplichting niet-residentiële gebouwen		1 ^{ste} principiële goedkeuring 7 mei 2021 Definitieve goedkeuring: 9 juli 2021	Verplichting waarbij vanaf 1 januari 2022 alle niet-residentiële gebouwen binnen de vijf jaar op het verlijden van de akte moeten voldoen aan 4 energetische renovatiemaatregelen (dakisolatie, beglazing, warmte-opwekkers en koelinstallaties). Kleine niet-residentiële eenheden die in totaliteit worden overgedragen en met een akte verleden vanaf 1 januari 2022 moeten ook een energieprestatielabel C halen. Grote gebouwen waarbij de akte wordt verleden vanaf 1 januari 2023 en die in totaliteit worden overgedragen, moeten bijkomend voldoen een de eis van 5% van het aandeel hernieuwbare energie. Het EPC Publieke gebouwen wordt geïntegreerd in het EPC voor niet-residentiële gebouwen.

2 ISE Klimaat

Omschrijving initiatief	In uitvoering van SD/OD	Indicatieve timing	
Aanpassingen ETS Luchtvaart	SD2, OD 2.3	1 ^{ste} principiële goedkeuring: 2 oktober 2020 Definitieve goedkeuring: 8 oktober 2021 Bekrachtiging: 23 december 2021	Decreet tot instemming met het samenwerkingsakkoord van 15 december 2020 dat het bestaande samenwerkingsakkoord van 2 september 2013 wijzigde teneinde dit in lijn te brengen met de Europese regelgeving, met name verordening (EU) 2017/2392 van 13 december 2017, richtlijn (EU) 2018/410 van 14 maart 2018 en gedelegeerde verordening 2019/1603 van de Commissie van 18 juli 2019.

Bijlage II: 'Overzicht resoluties en moties Vlaams Parlement'

ISE Klimaat		
Referentie en datum	Titel	Repliek
Resolutie nr. 905, 20 oktober 2021	COP26, de VN-klimaatconferentie	<ul style="list-style-type: none"> De Vlaamse Regering heeft actief bijgedragen aan COP 26. Vanuit VEKA en het Departement Omgeving werd een doeltreffende aanwezigheid ter plaatse verzekerd, waarbij de Vlaamse expertise werd ingezet in de internationale

	in Glasgow van november 2021	<p>klimaatonderhandelingen. Daarnaast werd via de Belgische coördinatie ook steeds de Vlaamse input in de Belgische standpuntvorming gewaarborgd.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het Parijsakkoord en de verdere uitwerking hiervan vormde het uitgangspunt voor de Vlaamse delegatie. Hierbij heeft Vlaanderen steeds benadrukt dat er mondiaal een gelijk speelveld moet gelden, waarbij alle landen ter wereld billijke inspanningen op zich nemen. Daarnaast is vanuit de Vlaamse delegatie specifiek gefocust op de uitwerking van een akkoord over het gebruik van internationale marktmechanismen (artikel 6). • De Vlaamse Regering heeft in aanloop naar de VN-klimaatop in Glasgow en in het licht van het Europese Fit for 55 pakket via een Klimaatministerraad het Vlaams klimaatbeleid verder aangescherpt. De ambitie om de broeikasgasemissies te reduceren is voor de niet-ETS sectoren verhoogd naar – 40% in 2030 ten opzichte van 2005. Daarnaast zijn er concrete maatregelen vastgelegd om deze ambitie te realiseren. <p>Ondanks inspanningen daaromtrent werd geen akkoord bereikt met de andere entiteiten over de verdeling van de Belgische klimaat- en energiedoelstellingen voor de periode 2021-2030. Een akkoord wordt beoogd in 2022.</p>
--	------------------------------	---

Bijlage III: 'Overzicht van de aanbevelingen van het Rekenhof'

Energiearmoede. Resultaten en evaluatie van beleidsinstrumenten (37 – 2018-2019)	2 oktober 2018
<p>Aanbeveling 1 – De diverse beleidsdoelstellingen voor de aanpak van energiearmoede worden het beste gestructureerd en gekwantificeerd in een opvolgingsschema met streefcijfers, een tijdspad voor de realisatie en een inschatting van de budgettaire kosten.</p>	

Omschrijving acties¹³	Uitvoering gepland tegen¹⁴	Status In te vullen met: - "Gepland" " 15 - "In uitvoering" - "Uitgevoerd"	Toelichting bij de status¹⁶
1 Planmatige aanpak van energiearmoede in het Energiearmoedeprogramma 2015 en de opvolger Energiearmoedeplan 2025	2025	In uitvoering	<p>Het Energiearmoedeprogramma, opgestart in 2015, had als doel structureel en legislatuur overschrijdend te werken aan het bestrijden van energiearmoede. Voor de diverse beleidsdoelstellingen werden geen specifieke streefcijfers vooropgesteld. Wel werd het succes van de maatregelen en het gependeerde budget gemonitord op basis waarvan na evaluatie regelmatig bijstellingen en optimalisaties worden doorgevoerd.</p> <p>Gelet op de doelstelling uit het Regeerakkoord 2019-2024 om deze legislatuur "extra in te zetten op een daling van energiearmoede" en in een context van sterk stijgende energieprijzen werd in december 2021 een nieuw en versterkt Energiearmoedeplan 2025 voorgelegd aan de Vlaamse Regering (VR 2021 1012 DOC.1409/1BIS). Deze visienota tekent de krijtlijnen uit van het sociaal energiebeleid voor de komende jaren. Om een structureel antwoord te bieden op energiearmoede ligt de focus van het plan op preventieve acties die de energie-efficiëntie van woningen verhogen en zodoende leiden tot een lagere energiefactuur. Hiervoor wordt gewerkt met een combinatie van financiële en</p>

¹³ Het gaat zowel om acties die al gerealiseerd zijn, als om acties die nog (gedeeltelijk) uitgevoerd moeten worden. Bij de omschrijving wordt eveneens vermeld op welk inhoudelijk structurelement en, indien mogelijk, op welke beleidsdoelstelling de actie betrekking heeft.

¹⁴ In deze kolom wordt de geplande realisatiedatum van de actie ingevuld. Die datum kan in het verleden of in de toekomst liggen.

¹⁵ "Gepland" wordt ingevuld als de actie nog niet gerealiseerd of nog niet in uitvoering is.

¹⁶ In deze kolom wordt inhoudelijke toelichting gegeven over de planning en uitvoering. Bij vertraging wordt het nieuwe tijdsplan beschreven. Indien geen acties worden vermeld, kan dat hier worden gemotiveerd.

				ontzorgende instrumenten. Daarnaast zorgen curatieve acties ervoor dat wanneer huishoudens toch energieschulden opbouwen, de hulpverlening tijdig kan worden ingeschakeld om afsluiting te voorkomen. Dit programma is een dynamisch geheel waaraan volgens noodzaak bijkomende acties toegevoegd kunnen worden.
Aanbeveling 2 – De periodieke monitoring die het VEA uitvoert dient te steunen op duidelijke referentiecijfers (bijvoorbeeld nulmetingen) en indicatoren, en moet een overkoepelend beeld geven van alle maatregelen die het energiearmoedebeleid schragen, alsook van hun impact op de evolutie van de energiearmoede. De armoedetoetsen bij nieuwe of gewijzigde regelgeving dienen in een vroeger stadium in het besluitvormingsproces en op een meer grondige manier te worden uitgevoerd				
Omschrijving acties		Uitvoering gepland tegen	Status	Toelichting bij de status
1	Monitoring	Continu	In uitvoering	De uitgebreide jaarlijkse sociale statistieken van de VREG laten een gekwantificeerde opvolging toe van de maatregelen die huishoudelijke afnemers beschermen tegen afsluiting, zoals het aantal wanbetalers, opzeggingen van leveringscontracten, afbetalingsplannen voor energieschulden, actieve budgetmeters, dossiers lokale adviescommissie,.... De doelgroepgerichte maatregelen voor energiebesparing worden opgevolgd via de periodieke rapportage die Fluvius in het kader van de regelgeving aan het VEKA bezorgt. Op www.energiesparen.be zijn heel wat cijfers beschikbaar in de energiekaart, onder meer de evolutie over de jaren van het <u>aantal premies uitgekeerd aan beschermde afnemers</u> en de <u>huur- en isolatiepremie</u> voor private huurwoningen bewoond door kwetsbare huurders. Bij de geplande grondige herziening van de website in 2022 zal worden bepaald op welke manier de maatregelen die bijdragen tot de strijd tegen energiearmoede op een meer gebundelde manier gepubliceerd kunnen worden.
2	Armoedetoets optimalisatie sociale openbardienstverplichtingen in het Energiebesluit van 19 november 2010	2022	Uitgevoerd	Wat betreft armoedetoetsen is het inderdaad een uitdaging om die vroeg genoeg en voldoende diepgaand uit te voeren. Hierbij merken we op dat de mate van detail van de uitgevoerde armoedetoets voortvloeit uit de afweging van de verwachte impact van het ontwerp beleid op armoede, gecombineerd met

				beschikbaarheid van personeelscapaciteit binnen het agentschap én bij het beperkt aantal partnerorganisaties die preferentieel worden betrokken bij de toetsen. Gelet op deze contextfactoren werden de afgelopen jaren armoedetoetsen uitgevoerd voor het wijzigingsbesluit energieprijzen, wijzigingsbesluit over de energielening, de invoering van digitale meters en de regelgeving in het kader van warmte- en koudnetten. De meest recente armoedetoets betreft die in het kader van de optimalisatie van de sociale openbaredienstverplichtingen. Hoewel het opmaken van een armoedetoets niet langer een formele vereiste is bij het opmaken van Vlaamse regelgeving, werd er in dit kader toch voor geopteerd om 1) de relevante stakeholders intensief te betrekken in het beleidsvoorbereidend traject en 2) een armoedetoets uit te voeren en die toe te voegen aan het dossier voor de Vlaamse Regering.
Aanbeveling 3 – Om de effectiviteit van de maatregelen tegen energiearmoede te verhogen, moet worden nagegaan of zij voldoende zijn afgestemd op de concrete doelgroep en voldoende gekend zijn. Daarbij moeten de doelgroepen ook zoveel mogelijk worden geharmoniseerd, zodat een gecombineerde inzet van maatregelen mogelijk wordt				
	Omschrijving acties	Uitvoering gepland tegen	Status	Toelichting bij de status
1	Evaluatie en eventuele aanpassing van de Vlaamse definitie beschermde afnemer	2023	In uitvoering	De afgelopen jaren werden de verschillende voorwaarden om voor sociale energiemaatregelen in aanmerking te komen al deels geharmoniseerd. Er wordt deze legislatuur ook bestudeerd of een andere invulling van de Vlaamse definitie beschermde afnemer, nu samenvallend met de federale rechthebbenden op de sociale maximumprijzen voor elektriciteit en aardgas, zou kunnen leiden tot een effectiever bereik van huishoudens in energiearmoede. Zo wordt voor de energiescans en voor de steun voor energiezuinige huishoudtoestellen overwogen over te stappen naar een doelgroep op basis van inkomen. Voor de energieprijzen is dat laatste al een feit (zie volgende).

Aanbeveling 4 – Om een bijkomend energiebesparingspotentieel in de woningen van kwetsbare gezinnen (10-15% van het woningenbestand) te realiseren, is het aangewezen de doelgroep uit te breiden, eventueel door de gehanteerde inkomensgrenzen te herzien				
Omschrijving acties	Uitvoering gepland tegen	Status	Toelichting bij de status	
1	Lancering van een eengemaakte woningrenovatiepremie "Mijn VerbouwPremie" en van de renteloze "MijnVerbouwLening"	2022	Uitgevoerd	De bestaande verhogingen voor beschermde afnemers worden vanaf half 2022 stopgezet. Vanaf dan start de Mijn VerbouwPremie (integratie van renovatie- en energiepremies) waarbij de hoogte van de steun veel sterker bepaald zal worden door het inkomen van de aanvrager. Ook de doelgroep van de renteloze energielening zal vanaf juli 2022 onder de benaming Mijn VerbouwLening volledig worden afgestemd op dezelfde doelgroepafbakening. Het betreft voor beide maatregelen een heel aanzienlijke uitbreiding van de doelgroep. Maar ook de hoogte van de tussenkomst kan voor de laagste inkomensgroep oplopen tot 50% van de investering. En de renteloze MijnVerbouwLening wordt uitgebreid tot maximaal 50.000 euro met een looptijd verlengd van 15 tot 25 jaar.
Aanbeveling 5 – Efficiëntiewinst kan verder worden gehaald uit een verhoogde betrokkenheid van en samenwerking met lokale actoren (energiehuizen, energiesnoeiers, OCMW's, verenigingen, ...).				
Omschrijving acties	Uitvoering gepland tegen	Status	Toelichting bij de status	
1	Versterkte samenwerking met lokale actoren: energiehuizen	2022	Uitgevoerd	De werking van de energiehuizen wordt deze legislatuur verder geoptimaliseerd en versterkt. Minister van energie Demir lanceert in april 2021 drie calls voor projecten met energieconsulenten. Een pool van 18 renovatiecoaches versterkt de dienstverlening van de energiehuizen van 2022 tot en met 2024. Drie proefprojecten met thermografische scans hebben als doel eigenaars te sensibiliseren en een opstap te bieden naar renovatieadvies. En één project voor begeleiding bij de overstap naar een voordeliger leverancier helpen huishoudens te besparen op hun factuur.

				<p>Begin 2022 konden energiehuizen ook nog intekenen op een projectoproep voor de begeleiding van kwetsbare doelgroepen bij de uitvoering van het periodieke onderhoud van de verwarming en de verduurzaming van deze verwarming.</p> <p>In februari 2022 werd een traject opgestart om de werking van de woon- en energieloketten vergaand te integreren, wat ook de dienstverlening naar kwetsbare huishoudens zal versterken.</p>
2	Versterkte samenwerking met lokale actoren: OCMW's		In uitvoering	<p>In het kader van de optimalisatie van de Sociale Openbare dienstverplichtingen is de samenwerking met de OCMW's op het vlak van begeleiding bij problemen van energiearmoede opnieuw gedefinieerd, vooral met het oog op het proactiever verstrekken van informatie die kan wijzen op problemen met betaalbaarheid van energiefacturen en het vermijden van opbouw van energieschulden.</p> <p>Als onderdeel van het Energiearmoedeplan 2025 werkt Fluvius aan een dataplatform voor de gegevensuitwisseling met de OCMW's. Een real time interactief dataplatform komt zo stapsgewijs beschikbaar waardoor de hulpverlening proactiever kan ingrijpen bij het ontstaan van betalingsproblemen en opbouw van energieschulden.</p>
Aanbeveling 6 – De energiescans moeten nog meer gericht zijn op de doorstroming naar energiebesparende investeringen				
Omschrijving acties		Uitvoering gepland tegen	Status	Toelichting bij de status
1	Energiescans: doorstroming naar energiebesparende werken	2021-2025	In uitvoering	De energiescans zijn voorbehouden voor een doelgroep van kwetsbare huishoudens, die veelal huurders zijn. Deze doelgroep wordt maximaal geïnformeerd over de <u>huur- en isolatiepremie</u> die de verhuurder toegang geeft tot kosteloze begeleiding en extra hoge premies voor dakisolatie, hoogrendementsglas en spouwmuurisolatie. De groep eigenaars die met de energiescans worden bereikt wordt maximaal geïnformeerd over de ondersteunende maatregelen voor energiebesparende werken waarop zij beroep kunnen doen. Bij de basisscan wordt ook altijd in

				kaart gebracht welke huishoudens interesse hebben in een opvolgingscan waarbij begeleiding wordt geboden bij de uitvoering van energiebesparende werken. Gelet op de techniciteit van die begeleiding werden deze gratis opvolgingstrajecten vanaf 2019 ondergebracht bij de 19 energiehuizen, waar de burger terecht kan voor een bredere trajectmatige begeleiding bij renovatie. De lancering van de Mijn Verbouwpremie en de Mijn Verbouwlening midden 2022 is erop gericht financiële tussenkomsten en leenformules meer dan vandaag afhankelijk te maken van het inkomen. Ook het Noodkoopfonds, waarvoor in 2022 een derde call wordt voorzien voor een budget van 20 miljoen euro, kan hier het verschil maken door financiering aan te bieden die slechts moet worden terugbetaald op het moment van de toekomstige verkoop van de woning. Hierdoor wordt de doorstroming vanuit een energiescan naar de uitvoering van werken wellicht voor heel wat huishoudens een stuk haalbaarder.
Aanbeveling 7 – Om energiebesparende investeringen te stimuleren, dienen de nadelen van de split incentive tussen huurder en verhuurder te worden weggewerkt				
	Omschrijving acties	Uitvoering gepland tegen	Status	Toelichting bij de status
1	Optimalisatie van de huur- en isolatiepremie op de private huurmarkt	2023	In uitvoering	De <u>huur- en isolatiepremie</u> voor private huurwoningen bewoond door kwetsbare huurders speelt in op deze problematiek door een combinatie van gratis begeleiding en extra hoge premies. De afgelopen jaren kende het aantal dossiers een lichte stijging. In 2022 wordt de overstap van de huidige doelgroepafbakening naar inkomensvoorwaarden voorbereid. En omdat in het kader van de Mijn Verbouwpremie huurwoningen van SVK's veel beter af zijn, komen die vanaf half 2022 niet langer in aanmerking voor de huur- en isolatiepremie.
2	Verstrenging van de maximale energiescore in de normen voor woningkwaliteit	2025	In uitvoering	Een meer dwingende aanpak gaat uit van het woonbeleid, met de dakisolatienorm en de dubbelglasnorm. Sinds 1 januari 2020 kan de woning ook aan de dakisolatienorm en de glasnorm voldoen als

				de energiescore van de woning, vastgesteld in een energieprestatiecertificaat (EPC), lager ligt dan de grenswaarde die de Vlaamse Regering heeft vastgesteld. Om de EPC-score van huurwoningen systematisch te verbeteren, zal de minister bevoegd voor Wonen geleidelijk de maximale EPC-score binnen de minimale woningkwaliteitseisen verstrengen. Vanaf 2025 moet elke woning volgens de woningkwaliteitsnormering een EPC-label hebben. Voor appartementen en woningen in gesloten bebouwing komt er in 2025 ook meteen een EPC-labelnorm in, nl. label E. Appartementen en woningen in gesloten bebouwing met een label F komen bijgevolg vanaf 2025 in aanmerking voor een ongeschikt verklaring. Voor woningen in halfopen en open bebouwing is geopteerd voor label F in 2025. In 2030 en 2040 wordt telkens een label verstrengd. Een evolutie die ook kan bijdragen aan de verbetering van de kwaliteit van woningen op de huurmarkt is de verplichte aanwezigheid van een conformiteitsattest die steeds meer lokale besturen als voorwaarde voor verhuur op hun grondgebied stellen.
Aanbeveling 8 – Voor budgetmeterklanten is preventie van schuldopbouw cruciaal. Het is aangewezen de goede praktijk betaalplannen die de VREG opstelde, te veralgemenen				
	Omschrijving acties	Uitvoering gepland tegen	Status	Toelichting bij de status
1	Een goede praktijk voor betaalplannen voor energieschulden instellen	2023	In uitvoering	Onder impuls van de zeer sterk gestegen energieprijzen en als onderdeel van het Energiearmoedeplan 2025 werd in januari 2022 aan de leveranciers gevraagd een voorstel voor een goede praktijk uit te werken. Vanuit de sector werd een voorstel tot een intentieverklaring gedaan, maar dit werd niet weerhouden. De VREG werd gevraagd om de huidige goede praktijk te herwerken op basis van recente bedragen.

Aanbeveling 9 – Om het draagvlak voor de maatregelen te vergroten, dient de communicatie uit te gaan van een doelgroepgerichte inhoud (met eenvoudig taalgebruik en bijvoorbeeld pictogrammen), gecombineerd met laagdrempelige lokale kanalen voor verspreiding (bijvoorbeeld belangenverenigingen die vertrouwd zijn met (energie)armoede)

Omschrijving acties		Uitvoering gepland tegen	Status	Toelichting bij de status
1	Communicatie	Doorlopend	In uitvoering	Het VEKA maakt hier doorlopend werk van. Voor de doelgroepgerichte maatregelen worden specifieke brochures voorzien. Op www.energiesparen.be worden de thematische pagina's voor de kwetsbare doelgroep gescreend en waar relevant aangepast. Dit als aanloop naar een geplande grondiger remake van de website in 2022. Het VEKA heeft ook voor het eerst in de geschiedenis een voltijdse medewerker kunnen aanwerven die werkt op sociaal energiebeleid en daarbij veel expertise heeft met betrekking tot doelgroepgerichte communicatie.

Bijlage IV: 'Overzicht van de Arresten van het Grondwettelijk Hof en van het Hof van Justitie'

Op 14 januari 2021 velde het Grondwettelijk Hof arrest nr. 5/2021 dat enkele bepalingen in het Energiedecreet m.b.t. het behoud van de virtueel terugdraaiende teller vernietigde.

Er waren in 2021 geen arresten van het Hof van Justitie aangaande het Vlaamse energie- of klimaatbeleid.